

UCHWAŁA NR XXX/273/2013
RADY MIEJSKIEJ W KALWARII ZEBRZYDOWSKIEJ
z dnia 16 maja 2013r.

w sprawie: **zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Brody na lata 2013-2020”.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym
(tekst jednolity Dz.U.2001.142.1591 z późniejszymi zmianami)

Rada Miejska w Kalwarii Zebrzydowskiej
uchwala, co następuje:

§ 1

Zatwierdza „Plan Odnowy Miejscowości Brody na lata 2013-2020”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Kalwarii Zebrzydowskiej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Kalwarii Zebrzydowskiej

Tadeusz Wilk

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
BRODY
na lata 2013 - 2020**

***Plan Rozwoju i Odnowy Miejscowości Brody
na lata 2013 - 2020***

GMINA KALWARIA ZEBRZYDOWSKA

POWIAT WADOWICKI

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

Załącznik nr 1 do uchwały nr XXX/273/2013
Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej
z dnia 16 maja 2013r.

Plan Odnowy Miejscowości Brody wykonano na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku, o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001, nr 142, poz. 1591 z późniejszymi zmianami).

Projekt opracowano zgodnie z wytycznymi zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 z późniejszymi zmianami.

Spis treści

Wstęp	4
I. Informacja o planie i jego powiązaniu z innymi programami rozwojowymi oraz dokumentami strategicznymi Gminy Kalwaria Zebrzydowska	6
II. Charakterystyka miejscowości Brody	6
1. Położenie geograficzne i ludność	6
2. Rys historyczny	10
III. Inwentaryzacja zasobów.....	20
1. Infrastruktura techniczna	20
2. Zasoby kulturowe, przyrodnicze i szlaki turystyczne	21
3. Infrastruktura społeczna i uwarunkowania aktywności społecznej.....	33
4. Cele i priorytety Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska w kontekście Planu Odnowy Miejscowości Brody	41
5. ANALIZA SWOT	44
IV. Plany działań i zadań wspólnoty lokalnej sołectwa Brody.....	47
1. Aktywizacja środowiska społecznego i kreowanie centrum wsi	47
2. Dbłość o rekreację i poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz gości ..	48
3. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa	48
4. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	49
V. Opis planowanych zadań w okresie 8 lat od dnia przyjęcia planu.	50
VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców.....	57
1. Centrum wsi	57
2. Chodnik przy drodze gminnej (ulicy Brodzkiej) w Brodach	58
3. Plac OUTDOOR FITNESS.....	58
VII. Monitoring i aktualizacja planu.....	59
VIII. Podsumowanie.	59
Skład Grupy Odnowy Miejscowości	61
Bibliografia	62

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości Brody zrodził się dzięki świadomości społecznej, aktywności i inicjatywie mieszkańców, którzy stwierdzili, że miejscowość ma szansę pełniejszego i bardziej dynamicznego rozwoju. Rozwój ten wspomóc może wydatnie Unia Europejska dzięki licznym funduszom przeznaczonym na rozwój obszarów wiejskich. Przygotowanie niniejszego opracowania, określającego stan obecny miejscowości i jej wizję rozwoju na przyszłość, jest wyrazem dojrzałości mieszkańców sołectwa Brody i gotowości do budowy lepszej przyszłości.

Plan Odnowy Miejscowości Brody na 2013 - 2020 przygotowany został w celu stworzenia możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych pochodzących z funduszy krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych programów. Planem objęta została miejscowość Brody, natomiast czas jego realizacji obejmuje swym zasięgiem lata 2013 -2020, zgodnie z wymogami obowiązującymi w zakresie sporządzania i zawartości Planu Rozwoju Lokalnego określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013.

Plan Odnowy Miejscowości Brody na lata 2013 - 2020 przygotowany został w oparciu o „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska 2004 -2013” z uwzględnieniem „Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kalwaria Zebrzydowska”. Przedział czasowy został dostosowany do Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 -2013, Programów Operacyjnych na lata 2007 - 2013, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 oraz Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego uwzględniając działania, które będą współfinansowane ze środków krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej w okresie programowania 2007 - 2013.

Program Odnowy Miejscowości to ustalenie priorytetów zadań przeznaczonych do wprowadzania w życie, w celu poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej miejscowości Brody. To Plan umożliwiający pozyskiwanie środków finansowych, które zostaną przeznaczone na realizację tych zadań ze środków pochodzących ze

źródła lokalnych, regionalnych, krajowych i przede wszystkim, środków Unii Europejskiej.

Działania niezbędne, by wprowadzić w życie plan programujący rozwój miejscowości Brody takie jak: planowanie strategiczne, perspektywiczna ocena sytuacji społecznej, gospodarczej i finansowej, wieloletnie planowanie inwestycyjne oraz planowanie finansowe, monitorowanie i ocena wykonania przewidzianych zadań, zostały w niniejszym dokumencie uwzględnione.

Plan zawiera zasady informowania mieszkańców, partnerów społecznych i podmiotów gospodarczych oraz pozyskiwania i wykorzystania ich opinii w toku realizacji i aktualizacji zakresu przyjętych zadań.

Praca nad przygotowaniem PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI BRODY wsparta została konsultacjami społecznymi z grupami działającymi na terenie miejscowości Brody takimi jak: OSP, Dyrekcji Zespołu Szkół, Rady Sołectkiej, radnych, LKS „Cedron Brody” oraz z mieszkańcami sołectwa w dniach: 25.02.2013 r. i 03.03.2013 r. w Remizie OSP w Brodach.

Ponadto na teren sołectwa zostało rozesłanych 20 egzemplarzy proponowanego projektu z możliwością zapoznania, przedyskutowania z rodziną i sąsiadami i ewentualnym dopisaniu własnych uwag i propozycji zmian. Powyższe materiały zostały zebrane w dniu 19.04.2013 r. Grupa Inicjatywna zapoznała się z uwagami i wnioskami wpisując je w „Plan Rozwoju i Odnowy Miejscowości Brody”.

Plan Odnowy Miejscowości Brody na lata 2013 - 2020 jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane stosownie do zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych, jak i wewnętrznych, pojawiających się nowych możliwości oraz zmiany hierarchii priorytetów przyjętych przez Radę Miejską w Kalwarii Zebrzydowskiej. Uwzględniane będą również nowe potrzeby zgłaszane przez radnych, grupy mieszkańców, organizacje pozarządowe oraz sektor publiczny i prywatny.

I. Informacja o planie i jego powiązaniu z innymi programami rozwojowymi oraz dokumentami strategicznymi Gminy Kalwaria Zebrzydowska

Opracowanie planu oraz jego realizacja w najbliższych latach służyć będzie mieszkańcom wsi Brody oraz działającym tam instytucjom i stowarzyszeniom. Ma również na celu:

- zwiększenie aktywności mieszkańców poprzez ich większe zaangażowanie w sprawy wsi;
- stworzenie szansy uzyskania środków finansowych w ramach funduszy strukturalnych UE;
- poprawę warunków życia na wsi;
- stworzenie warunków do zatrzymania młodzieży na wsi;
- zagospodarowanie i upiększenie terenu wsi;
- zapewnienie bezpiecznej zabawy najmłodszym mieszkańcom wsi;
- poprawę bezpieczeństwa użytkowników dróg.

Plan Odnowy Miejscowości Brody jest zgodny z Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska 2004 - 2013 wraz z którym wpisuje się w programy strategiczne i planistyczne regionu. Sporządzenie a następnie uchwalenie tego dokumentu warunkuje starania się o pomoc ze środków finansowych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

II. Charakterystyka miejscowości Brody

1. Położenie geograficzne i ludność

Miejscowość Brody leży na pograniczu Pogórza Wielickiego i Beskidu Makowskiego, przy drodze krajowej Bielsko-Biała – Głogoczów, na wschód od Kalwarii Zebrzydowskiej. Położona jest w Dolinie Skawinki (zwanej Cedronem), dzielącej wzniesienia zachodniej części Pogórza Wielickiego: Żaru (530 m n.p.m.) - od zachodu i Lanckorońskiej Góry (552 m n.p.m.) - od wschodu. Wschodnia część wspina się wysoko na zbocza Lanckorońskiej Góry, przekracza grzbiet wyciągniętej na północ jej odnogi z Łysą Górą (384 m n.p.m.) i Capią Górą (373 m n.p.m.), obejmując środkowy bieg potoku Solca oraz fragment zachodniego zbocza Krowiej Góry (345 m n.p.m.). Znajduje się na wschód od Kalwarii Zebrzydowskiej. Jej

powierzchnia wynosi ok. 8,2 km², wysokość 290 – 340 m n.p.m. Integralnymi częściami Brodów są: Cedron, Dół, Solca, Góra, Kawówka, Na Folwarku, Pod Capią Górą, Przy Kościele, Środek, Solca za Lasem, Koło Grobku. W latach 1973 – 1975 miejscowość administracyjnie należała do województwa krakowskiego, potem w latach 1975 -1998 do województwa bielskiego. Obecnie Brody należą do województwa małopolskiego, powiat wadowicki, gmina Kalwaria Zebrzydowska.

Odległość od Kalwarii Zebrzydowskiej wynosi ok. 2 km, od Skawiny ok. 22 km, od Wadowic ok. 16 km i od Krakowa 34 km.

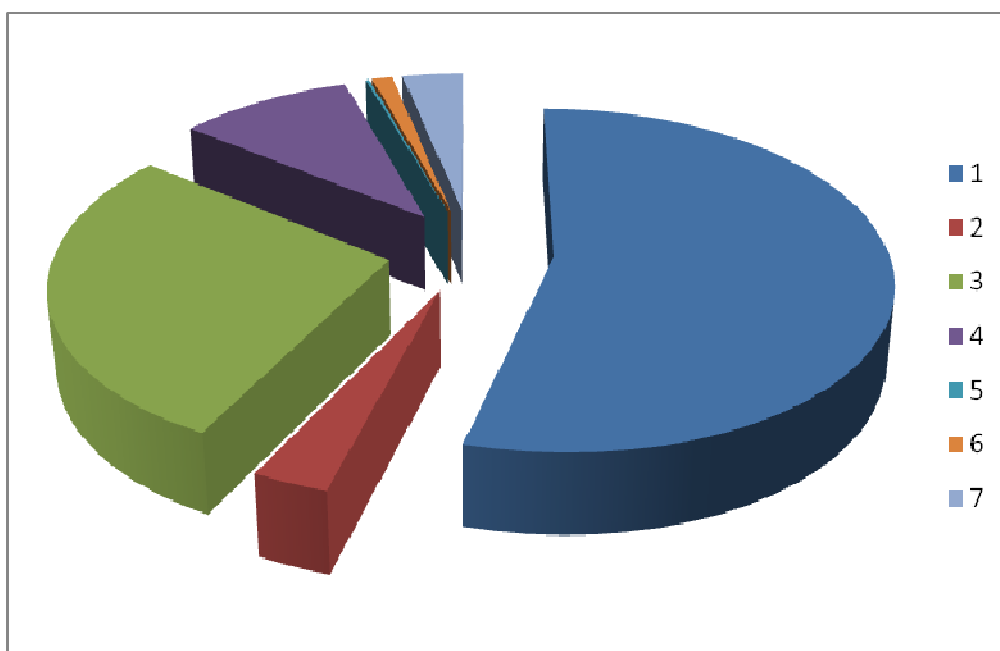

Mapa położenia miejscowości Brody

Powierzchnia

Ogólna powierzchnia	821,57 ha
Grunty orne	411,19 ha (1)
Sady	24,07 ha (2)
Lasy	211,23 ha (3)
Pastwiska i łąki	74,17 ha (4)
Wody stojące	1,52 ha (5)
Wody płynące	8,69 ha (6)
Obszary zajęte przez drogi	25,95 ha (7).

Klimat

Miejscowość Brody leży w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego. Temperatura stycznia waha się od - 2°C do - 18°C, a temperatura lipca wynosi średnio 20°C. Jest to obszar nawiedzany przez wiatr halny. Roczne opady na tym terenie wynoszą 900 - 1000 mm. Najwięcej opadów notuje się w lipcu 140 mm co sprzyja uprawom. Największa ilość dni pogodnych występuje późną wiosną oraz w lecie.

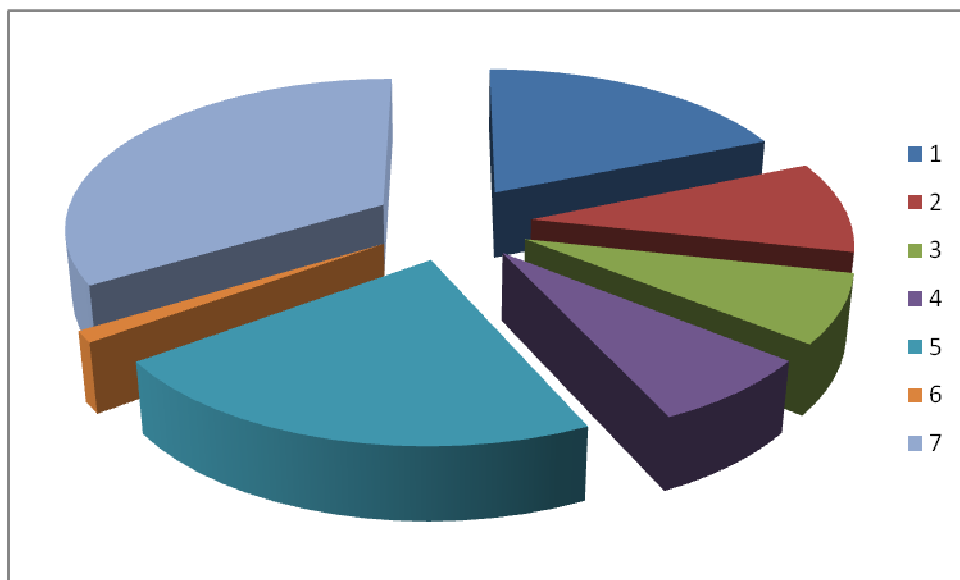
W okresie wiosenno – letnim występują kilkudniowe intensywne opady co powoduje lokalne podtopienia i powodzie.

Charakterystyka mieszkańców

Na dzień dzisiejszy wieś Brody zamieszkuje 2 632 osoby (co stanowi 13,35 % ogółu ludności gminy Kalwaria Zebrzydowska), w tym: 1 371 kobiet oraz 1 261 mężczyzn. Gęstość zaludnienia wynosi 320 os/km² (dane na dzień 31.12.2012 r.).

Na terenie miejscowości znajdują się zakłady rzemieślnicze:

- stolarstwo: 46 (1)
- tapicerstwo: 24 (2)
- szewstwo: 18 (3)
- cholewkarstwo: 18 (4)
- handel stały: 54 (5)
- handel obwoźny: 3 (6)
- różne: 83 (7).

Po otwarciu granic i wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej wielu młodych ludzi z terenu Brodów wyjechało w poszukiwaniu pracy za granicę (Anglia, Irlandia, Włochy, Hiszpania). Część z nich wyjechała wraz ze swą rodziną – myśląc tam się osiedlić, część z myślą powrotu. Ci drudzy inwestują w rodzinnej miejscowości budując np. domy.

Inna grupa mieszkańców to ludzie młodzi uczący się i pracujący w dużych miastach (Kraków, Katowice, Warszawa).

Powyższa struktura wyraźnie wskazuje na rozwojowy charakter wsi.

Funkcja administracyjna – wieś sołecka:

obecny sołtys wsi:	Piotr Żabecki
liczba radnych:	2 osoby – obecnie Henryk Jaglarz i Paweł Hebda
liczba członków Rady Sołeckiej:	12 osób

2. Rys historyczny

Nazwa „Brody” jest popularnym określeniem topograficznym na mapie Polski. Wywodzi się ona najprawdopodobniej od mielizny (płycizny) rzecznej, przez którą przechodził dawny szlak komunikacyjno - handlowy. Miejsca te miały bardzo ważne znaczenie, zwłaszcza w średniowieczu, kiedy to istnienie mostów było rzadkością. Faktem jest, że wieś ta położona była na lokalnym trakcie biegnącym z Krakowa przez Skawinę, a później wzdłuż brzegów rzeki Skawinki do Lanckorony oraz w kierunku zamku „Barwałd” i Wadowic.

Najstarsza wzmianka o Brodach pochodzi z księgi sądu krakowskiego (1385), w której mowa o sporze Mikołaja z Brodów i Tomka zwanego Łąkwą. W końcu XIV wieku nazwę wsi zapisywano różnie: Brodi (1385), Brodowo (1388), Brod, Brodow (1399).

Teren Brodów od XIII wieku położony był na pograniczu tzw. korytarza radwanickiego, na którym osiedleni byli rycerze herbu Radwan. W XVI wieku część Brodów i Zebrzydowic podlegała starostwu lanckorońskiemu jako włości królewskie. W 1457 roku wspomina się istnienie pól dworskich, karczmy i młyna należących do rodu Brodzkich. Ta pośrednia informacja może wskazywać, iż we wsi istniał dwór prawdopodobnie wystawiony przez tychże Brodzkich. Długosz podaje, iż od drugiej połowy XV wieku włodarzami części wsi, prawdopodobnie wraz z dworem, byli Zebrzydowscy. Wtedy to Brody zostały umieszczone na mapie księstw Oświęcimskiego i Zatorskiego już w 1563 roku przez Stanisława Porębskiego.

Z późniejszych dokumentów wynika, że to Mikołaj Zebrzydowski, późniejszy fundator Kalwarii, był dziedzicem Brodów. Przepuszczalnie mieszkał w dworze w Brodach na początku lat 80-tych XVI wieku, ponieważ majątkiem w Zebrzydowicach zawiadywał jego brat, a starostą lanckorońskim jeszcze nie był. Istnieje prawdopodobieństwo, że mógł go w 1609 roku przekazać bernardynom, albo majątek uległ zniszczeniu, ponieważ na widoku Brauna z 1617 roku nie ma po nim

śladu. Za to istnieją zabudowania w okolicy, gdzie lokalizuje się folwark klasztorny. Po Zebrzydowskich kolejnymi zarządcami posiadłości ziemskiej zostali Czartoryscy. Na terenie wsi Brody istniał folwark należący do Klasztoru o.o. Bernardynów. Jest on wzmiankowany niedługo po powstaniu pierwszych kaplic kalwaryjskich, bo w 1609 roku Mikołaj Zebrzydowski oddał go bernardynom wraz z młynem. Z 1696 roku pochodzi dość dokładny jego opis, obejmujący dwór mieszkalny połączony wspólnym podwórzem z innymi obiektami, takimi jak chlewy, dwie stajnie, wozownia, obora, browar i murowana piwnica do przechowywania piwa. W tymże wykazie jest też mowa o 3 młynarzach, co może sugerować istnienie więcej niż jednego młyna.

Prawdziwe ożywienie spowodowały inwestycje komunikacyjne w dobie rozbiorów – najpierw budowa „traktu cesarskiego” (lata 80-te XVIII wieku), później wytyczenie linii kolejowych w drugiej połowie XIX wieku (relacje Kraków – Kalwaria – Sucha – Chabówka – Zakopane i Kalwaria – Wadowice – Bielsko).

Brandysowie w 1835 roku wykupili dobra brodzkie i brzeźnickie od spadkobierców rodziny Czartoryskich. Prawdopodobnie wcześniej Jan Kanty Brandys wybudował w Brodach dwór zachowany do dnia dzisiejszego. Dwór ten zasłynął jako ważne miejsce po upadku powstania listopadowego. Był punktem kontaktowym emisariuszy i łączników polskiej emigracji oraz miejscem konspiracyjnych spotkań. Podczas rabacji chłopskiej w lutym 1846 roku zbuntowani chłopcy napadli na dwór Wojciecha Brandysa i splądrowali go, a samego dziedzica uwięzili. Wkrótce Brandys został uwolniony przez starostę wadowickiego. W 1875 roku majątek po ojcu przejął Stanisław Brandys, a w 1883 roku jego synowie Wojciech i Jan. Po kolejnych podziałach dóbr wśród rodzeństwa i wyprzedazy niektórych wsi, ostatecznie dziedzicem pozostałego majątku w kluczu brodzkim został Jan Stanisław Brandys.

W 1904 roku majątek został sprzedany hrabiemu Ludwikowi Zygmuntowi Jaxa Dębickiemu. Następnie dwór przeszedł w ręce Bronisława Schwanitz Szwantowskiego i prawdopodobnie w 1911 roku stał się własnością Ludwika Mikołaja Hammerlinga, reemigranta ze Stanów Zjednoczonych, późniejszego senatora II Rzeczypospolitej. W 1926 roku majątek w Brodach został zakupiony przez Związek Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Polsce (przemianowany na Związek Nauczycielstwa Polskiego). Gospodarstwo wywłaszczono w roku 1945 i umieszczono w nim Spółdzielnię Owocowo – Warzywniczą, a później przekształcono w Państwowe Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Owocowo –

Warzywnego, od 1999 roku spółkę „Brodvin”. Dwór w Brodach dwukrotnie odegrał historyczną rolę. Po upadku Powstania Listopadowego Jan Kanty Brandys urządził w nim tzw. punkt poczty obywatelskiej, czyli placówkę konspiracyjną, ułatwiającą przerzut w obie strony emisariuszy i łączników polskiej emigracji na Zachodzie z krajem. Dlatego też dwór został wybudowany około 1830 roku lub można przypuszczać, że Brandys przyjmował emisariuszy w jakimś starszym dworze. W roku 1923, kiedy właścicielem dworu był Hammerling, negocjowano to tzw. pakt lanckoroński – porozumienie pomiędzy stronnictwem PSL „Piast” Wincentego Witosa a Chrześcijańską Demokracją oraz Związkiem Ludowo – Narodowym. W wyniku tego 28 maja 1923 roku Wincentemu Witosowi powierzono misję utworzenia nowego rządu.

Brandysowie rozwijali swą posiadłość, czego dowodem są informacje o funkcjonowaniu browaru oraz „gorzelni, destylarni spirytusu i tartaku wodnego”. Mieli oni spore zasługi jako organizatorzy życia społeczno – gospodarczego w Brodach i Kalwarii. W ich dworze w roku 1850 pisał swą monografię Kalwarii Józef Łepkowski, pierwszy profesor archeologii UJ.

Brody były głównym w tej okolicy skupiskiem Żydów, którzy mieli tu swoją bożnicę, łaźnię rytualną i rzeźnika. W XIX wieku we wsi powstało wiele warsztatów rzemieślniczych, głównie stolarskich i szewskich. Również wtedy rozpoczęła funkcjonowanie szkoła ludowa (od 1864 r.), do której w 1895 r. było zapisanych już 181 dzieci.

Ożywienie objawiło się też w dziedzinie politycznej – w początkach XX wieku powstało tu kilka komórek różnych partii i ugrupowań politycznych, głównie ludowych. W latach 20-tych XX wieku Brody rozstawił przedsiębiorca i senator Ludwik Hammerling, który nabył tutejszy majątek dworski. Hammerlingowi zawdzięcza się również ufundowanie tzw. Domu Ludowego w Brodach.

Po II wojnie światowej inż. Józef Marek (pochodzący ze Skawinek założyciel spółdzielni owocarskiej w Tymbarku) postanowił ożywić w Brodach przetwórstwo owocowo – warzywno, uruchamiając we wsi produkcję soków, kompotów i win (w 1999 r. spółdzielnia w Brodach przekształciła się w spółkę „Brodvin”, a obecnie majątek jest wyprzedawany przez syndyka). Na drugą połowę XX wieku przypada apogeum rozwoju we wsi stolarstwa i szewstwa. W tym też czasie na Solcy powstał ośrodek wypoczynkowy z basenem (obecnie w miejscu basenu stoi Karczma „Trebol”).

Powstanie Parafii Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Brodach

Dnia 6 stycznia 1986 roku, Dekretem Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego z dnia 28 grudnia 1985 roku, został erygowany Ośrodek Duszpasterski przy kościele Wniebowzięcia NMP w Brodach, należącego do zespołu Dróżek przy Sanktuarium OO. Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Prowadzenie Ośrodka Duszpasterskiego powierzono O. Ewarystowi Tomali, którego mianowano wikariuszem parafialnym parafii Zebrzydowice. 22 listopada 1992 roku, mocą Dekretu Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego z dnia 24 października 1992 roku, została erygowana parafia p.w. Wniebowzięcia NMP w Brodach, którą powierzono na zawsze Zakonowi OO. Bernardynów.

Nowo utworzona parafia obejmuje swym zasięgiem część miejscowości Brody, która została wydzielona z parafii Zebrzydowice stanowiącą dotychczasowy Ośrodek Duszpasterski w Brodach oraz ul. Brodzką wraz z terenem przyległym, do torów kolejowych.

Pierwszym proboszczem parafii Wniebowzięcia NMP w Brodach został O. Ewaryst Tomala (OFM Bernardyni). Aktualnie jest nim o. Mieczysław Żelazny. Obecnie parafia liczy ok. 1230 wiernych.

2 listopada 1992 roku został oddany do użytku wiernych parafii cmentarz parafialny o powierzchni 0,5 ha. Cmentarz jest oddalony od kościoła parafialnego o 1km. Na cmentarzu parafialnym w Brodach, dzięki ofiarności i zaangażowania parafian, została wybudowana kaplica p.w. Zmartwychwstania Pana Jezusa, którą w czasie wizytacji kanonicznej parafii 13 października 2002 r. poświęcił Ks. Bp Jan Szkodoń.

Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, grota Matki Boskiej z Lourdes

Powstanie szkoły

Szkolnictwo w Brodach ma długą tradycję. Początkowo dzieci uczyły się w wynajętej chacie, potem w nieistniejącym już budynku drewnianym, a następnie w murowanym. A kiedy tego było mało, grupa mieszkańców, których dzieci chodziły do szkoły, wpadła na pomysł wybudowania nowoczesnej szkoły. Był to koniec lat sześćdziesiątych. W kraju kolejny zamęt polityczny, wydawałoby się sytuacja nie sprzyjała, dogorywało hasło „1000 szkół na 1000-lecie”, a jednak zawiązał się Komitet Budowy Szkoły.

Chcąc rozpocząć budowę, trzeba było mieć: zezwolenie, lokalizację, plany architektoniczne, wykonawcę, pieniądze i przede wszystkim... wielkie znajomości. A jak nie było znajomości, to trzeba było je sobie wyrobić. Kto z Komitetu Budowy miał jakiegoś znajomego „decydenta”, kogoś z rodziny (odnawiano nawet znajomości z dzieciństwa), robił wszystko, by sprawa ruszyła. Dyrektor szkoły częściej chyba bywał w Krakowie w różnych instytucjach niż w swojej placówce. Budynek miał być w sam raz na potrzeby wsi (jedenastoklasowy), wkomponowany w teren, z dwuspadowym dachem. Kiedy plany były gotowe, w połowie lat siedemdziesiątych

nastąpiła reforma administracyjna kraju, Brody znalazły się w województwie bielskim (z położenia niemal centralnego stały się miejscowością peryferyjną, ze wszystkimi tego konsekwencjami). Nowe województwo to nowi ludzie, ale to byłoby do przeskoczenia. Natomiast w tym czasie władze zaczęły forsować reformę oświaty, której istotą była dziesięcioletnia szkoła podstawowa oraz tzw. gminne szkoły zbiorcze. Projektowana szkoła okazała się zbyt mała, gotowe plany z takim wysiłkiem zdobyte poszły do kosza. Jeżeli nadal chciało się budować szkołę, trzeba było załatwić wszystko od początku. Wywołało to konsternację wśród członków Komitetu, wielu z nich przestało się angażować. Społeczna inicjatywa została po części zmarnowana.

Wkrótce uporano się z tymi problemami, wykonano nowe plany na o wiele większy budynek, który miał zaspokoić potrzeby całej gminy (dzieci miały być dowożone z okolicznych wiosek oraz miał się zwiększyć „obwód szkoły”). Wystarano się o nową, pięknie położoną działkę i mimo wielu trudności tj. obsuwający się teren, chroniczny brak pieniędzy, materiałów, przystąpiono do budowy. Wykonawcą zostało dobrze prosperujące wtedy Wadowickie Przedsiębiorstwo Budowlane. Od tej pory nie bez oporów budowa ruszyła.

Zaangażowanie całego społeczeństwa (dzieci, ich rodziców, nauczycieli) było ogromne. Te prace, które można było wykonać bez pomocy fachowców, wykonywano w czynie społecznym. Często było tak, że trzeba było szybko rozplantować kilka wywrotek żwiru, by mogły wjechać ciężkie maszyny, a przedsiębiorstwo w danej chwili „nie miało robotników” – przychodziły dzieci (chętnie) wraz z nauczycielami i równały teren – praca mogła posuwać się dalej. Tym sposobem wykonano również ogrodzenie, wyrównano teren. Pomoc ta szczególnie była widoczna w końcowej fazie, kiedy trzeba było szklić okna, porządkować cały budynek. Właściwie dzięki takiemu wspólnemu działaniu udało się wprowadzić do budynku (październik 1980 r.) przed jego faktycznym, oficjalnym oddaniem w 1983 r. Od samego początku istnienia Społecznego Komitetu Budowy Szkoły organizowane były zabawy, festyny, prowadzono zbiórki pieniędzy, a trzeba wiedzieć, że Brody były kiedyś wsią biedną, więc tym ofiary cenniejsze. Bez tych ofiar budowa by się nigdy nie rozpoczęła (zresztą tu większość rzeczy wykonywano w czynie - drogę, wodociągi, telefonizację, gaz). Ludzie, którzy w czasie największej koniunktury na meble, buty i inne artykuły odrywali się niejednokrotnie razem z pracownikami od swoich warsztatów, np. rozładowując samochód z pustakami lub innym materiałem

czy też budując kładkę skracającą dzieciom dojście do nowej szkoły, poświęcając wiele wolnego czasu na przygotowywanie i zorganizowanie dochodowej imprezy czy też użyczając samochodów na dojazdy do Krakowa, Warszawy czy Bielska, czy wręcz biorąc bezpośredni udział w negocjacjach, zasługują na szczególną chwałę. Z reformy oświaty nic nie wyszło, ze zbiorczych szkół gminnych również, więc by wypełnić tak kapitałochłonny budynek zlokalizowano w nim również przedszkole (istnieje do dzisiaj) i Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy (działający w tym budynku do 1996 r.).

Członkowie Społecznego Komitetu Budowy Szkoły (stan w 1983 r.):

Jan Mielecki – Przewodniczący Komitetu;

Stefan Majcherczyk – Zastępca Przewodniczącego;

Stanisława Pazdan – Sekretarz;

Danuta Pasternak – Skarbnik.

Członkowie: Stanisław Biela, Jerzy Boryczko, Stanisław Daniel, Stanisław Eichler, Kazimierz Gęboliś, Aleksander Gnojek, Józef Godula, Kazimiera Grodecka, Michał Jaglarz, Jerzy Jaskierny, Mieczysław Jastrząb, Józef Karelus, Stanisław Kurek, Władysław Milan, Jan Mirocha, Genowefa Moskała, Stanisław Mucha, Ryszard Para, Maria Pasternak, Edward Płaczek, Tadeusz Ramz, Julia Wieciech, Edward Wyka, Franciszek Zajda.

Zespół Szkół nr 2 w Brodach

Powstanie OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Brodach powstała na przełomie 1908 a 1909 roku i działa nieprzerwanie od 100 lat. W tamtych latach wieś Brody liczyła około 300 gospodarstw posiadających domy i stodoły kryte słomą. Nic więc dziwnego, że co roku kilka gospodarstw padało pastwą ognia, tym samym skazując gospodarzy na nędzę i żebranię po domach. Działo się tak, gdyż budynki w przeważającej większości były nieubezpieczone, nie było również sprzętu przeciwpożarowego poza wiadrami i konewkami. W tej sytuacji bardzo trudno było opanować pożar i często od jednego zapalonego budynku zapalały się następne. Ratowanie płonącego zabudowania i dobytku przez przypadkowych ludzi bez odpowiedniej organizacji było trudne i niebezpieczne. Światlejsi gospodarze zrozumieli, że z pożarem można walczyć tylko przy użyciu sikawki przeciwpożarowej i po przeszkoleniu grupy ludzi do obsługi sikawek i ratowania mienia. W tym celu, w Brodach, powołana została Ochotnicza Straż Pożarna. W skład pierwszego Zarządu weszli: Karol Wyrwa, Ignacy

Kosek i Stefan Kosek. Członkom OSP przyświecał nadrzędny cel – niesienie pomocy mieszkańcom Brodów i okolic.

Pierwszą remizą była drewniana szopa wybudowana ze składek ofiarowanych przez mieszkańców wsi Brody oraz zaangażowanych druhów. W szopie tej strażacy przechowywali sprzęt pożarniczy.

Po wybudowaniu przez senatora Ludwika Mikołaja Hammerlinga Domu Ludowego w 1926 r. OSP otrzymała pomieszczenie, w którym miała swoją świetlicę. Po drugiej wojnie światowej w 1949 r. jednostka zakupiła samochód marki „COMER” oraz motopompę. Tak więc samochód pożarniczy zastąpił zaprzęg konny, który woził strażaków i sprzęt do gaszenia pożaru. Nierzadko konie, które miały wieźć pompę do pożaru wyprzęgano od pług.

Po wojnie prezesem OSP był druh Andrzej Baran, a naczelnikiem Michał Moskwa. W 1974 r. OSP Brody otrzymała sztandar, a w 1975 r. samochód pożarniczy „Żuk”, który służył strażakom i mieszkańcom Brodów do 2004 r. W 1976 r. strażacy wybrali nowy Zarząd, którego Prezesem został druh Edward Pasternak. Od 2012 r. funkcję tę pełni p. Piotr Żabecki. Naczelnikami kolejno byli druhowie: Adam Kawa, Józef Handzlik, Stanisław Pająk, Andrzej Baran, Adam Szczygieł - który tę funkcję pełni do dziś.

W 1985 r. Dom Ludowy przekazany został na własność OSP Brody i po remoncie służy jako Dom Strażaka. Walne zebranie członków OSP w 1987 r. podjęto uchwałę o rozbudowie Domu Ludowego. Dobudowano garaże oraz salę zebrań.

W 1997 r. powódź, którą nawiedziła gminę Kalwaria Zebrzydowska nie oszczędziła wsi Brody. Szczególnie ucierpiał Dom Strażaka, który znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Cedron. Ta spokojna na co dzień rzeka wystąpiła z brzegów i zalała budynek remizy do wysokości 1,5 m. Ogromnemu zniszczeniu uległy piwnice, a także pomieszczenia na parterze. Dzięki pomocy finansowej ówczesnego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, który pospieszył z pomocą uszkodzonym przez powódź, udało się doprowadzić budynek i jego otoczenie do stanu sprzed katastrofalnej powodzi. Jednakże OSP Brody nie cieszyła się długo odnowioną remizą. W lipcu 2001 r. całą Polskę nawiedziła ogromna fala powodzi. Powódź ta poczyniła ogromne szkody w całym kraju. Na terenie naszej gminy szczególnie ucierpiały Brody. Szkody te były znacznie większe niż w 1997 r. Dom Strażaka został ponownie zalany, a teren wokół niego zdewastowany. Zniszczeniu uległy zagospodarowania remizy tj. dojazd dla samochodów pożarniczych, plac manewrowy oraz ogrodzenie z bramą.

Dnia 16 maja 1999 r. OSP Brody świętowało jubileusz 90-lecia działalności. Decyzją Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie został przyznany dla OSP Brody z okazji jubileuszu samochód pożarniczy marki „STAR”.

W 2005 r. OSP Brody zakupiła samochód pożarniczy marki „LUBLIN 3”. Zakup ten został sfinansowany z budżetu Gminy Kalwaria Zebrzydowska.

20 czerwca 2009 r. jednostka obchodziła jubileusz 100-lecia. Podczas uroczystości został poświęcony i przekazany w użytkowanie zakupiony samochód pożarniczy marki Renault oraz nowy sztandar.

Strażacy oprócz działań przeciwpożarowych biorą także czynny udział w uroczystościach kościelnych i państwowych oraz współpracują z lokalnymi organizacjami.

Powstanie LKS „Cedron” Brody

Data utworzenia LKS „Cedron” Brody to rok 1971. Skład Komitetu Założycielskiego stanowili: Jerzy Mlak, Tadeusz Orłowski oraz Józef Kucharski. Jest to Ludowy Klub Sportowy, zrzeszający obecnie ok. 50 członków. Składa się z 3 drużyn: 2 młodzieżowych i 1 seniorskiej (V Liga). W skład bazy sportowej wchodzi: budynek wraz z szatniami, boisko i boisko treningowe.

W 2001 r. obiekt ucierpiał w trakcie powodzi. Został wyremontowany i odebrany do ponownego użytku w roku 2003.

W 2006 r. zorganizowano uroczyste obchody jubileuszowe 35-lecia istnienia. Był to szczególny jubileusz, ze względu na to, że drużyna LKS „Cedron” Brody awansowała do Klasy Okręgowej. Za całokształt pracy społecznej na rzecz rozwoju piłki nożnej odznaczeni przez Prezesa OZPN zostali: Józef Kucharski, Adam Grodecki, Henryk Karelus, Leopold Karelus, Stanisław Oleś, Henryk Gustab i Paweł Hebda. Od roku 2001 Prezesem Klubu jest Pan Paweł Hebda.

LKS „Cedron” Brody szerzy aktywność sportową wśród mieszkańców, zwłaszcza wśród młodzieży. Współpracuje i udostępnia obiekt Zespołowi Szkół nr 2 w Brodach oraz innym organizacjom działającym na terenie miejscowości.

Obiekty sportowe LKS „Cedron” Brody

III. Inwentaryzacja zasobów

1. Infrastruktura techniczna

Brody przecięte są trzema ważnymi arteriami komunikacyjnymi. Ze wschodu na zachód przebiega droga łącząca Kraków z Bielskiem-Białą od której na południe odchodzi lokalna droga przez Skawinki do Palczy, na zachodnim skraju wsi w 1884 r. powstała linia kolejowa, łącząca Kraków z Zakopanem oraz dworzec kolejowy Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona. Sołectwo Brody stanowi ulicówkę, ciągnącą się wzdłuż prawego (wsch.) i lewego (zach.) brzegu Doliny Skawinki (Cedronu).

Aktualnie sieć wodociągowa obsługiwana jest przez Miejski Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. Długość rozdzielczej sieci wodociągowej to ponad 15 km, w tym długość przyłączy domowych ok. 19 km. Liczba przyłączy 612. Biorąc pod uwagę średnią wartość zużycia wody miejskiej przez mieszkańców Brodów należy wnioskować, iż obok zaopatrzenia z sieci miejskiej gospodarstwa korzystają z przydomowych źródeł zasilania w wodę tj. studni.

Teren wsi nie jest wyposażony w system kanalizacji zbiorczej. W zakresie gospodarki ściekowej funkcjonują rozwiązania indywidualne (osadniki lub oczyszczalnie przydomowe).

Sołectwo Brody jest zelektryfikowane i zgazyfikowane. Obsługę w zakresie elektryfikacji prowadzi TAURON Polska Energia, Punkt Obsługi Klientów w Wadowicach. Obsługę w zakresie gazyfikacji prowadzi Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo SA, Górnośląski Oddział Obrotu Gazem, Gazownia Zabrzeńska BOK w Wadowicach.

Obsługę pocztową mieszkańców Brodów zapewnia Urząd Pocztowy w Kalwarii Zebrzydowskiej z siedzibą w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Na obszarze sołectwa dostępna jest zarówno sieć telefoniczna Telekomunikacji Polskiej S.A., jak i sieci wszystkich działających w kraju operatorów połączeń komórkowych.

2. Zasoby kulturowe, przyrodnicze i szlaki turystyczne

DWÓR

Brandysowie w 1835 r. wykupili dobra brodzkie i brzeźnickie od spadkobierców rodziny Czartoryskich. Prawdopodobnie wcześniej Jan Kanty Brandys wybudował w Brodach dwór zachowany do dnia dzisiejszego. Ten późno klasycystyczny budynek położony jest w parku krajobrazowym. Jest on murowany, dwukondygnacyjny, zbudowany na rzucie wydłużonego prostokąta z trzema ryzalitami od frontu. Środkowy ryzalit zwieńczony jest trójkątnym frontonem, a poprzedza go portyk wejściowy wsparty na czterech kolumnach, dźwigający taras otoczony żeliwną balustradą klasycystyczną. Budowla ma układ dwutraktowy z sienią i klatką schodową, na której zachowały się drewniane trójbiegowe schody. Z zewnątrz parter budynku zdobiony jest neorustyką, a kondygnacje zwieńczone są gzymsami. Okna ujęte są w profilowane obramienia z gzymsami od góry. W narożniku południowo – zachodnim, na pierwszym piętrze, znajduje się dobudowana w okresie późniejszym loggia filarowa. Budynek nakrywa dach czterospadowy. Układ wewnątrz parteru został częściowo przebudowany prawdopodobnie w latach 20-tych XX wieku. Niemal wszystkie wnętrza nakryte są sufitami. Naprzeciw dworu zachowało się kilka budynków podworskich. Znajduje się

tam m.in. dawny browar i destylarnia spirytusu, pod stacją kolejową znajdował się również tartak wodny. Po drugiej stronie rzeki, zachował się nieco starszy od dworu osiemnastowieczny spichlerz, popularnie nazywany Delegaturą.

Obecnie dwór zamieszkują prywatni lokatorzy, a w zabudowaniach gospodarczych mieściło się Państwowe Przedsiębiorstwo Przetwórstwa Owocowo – Warzywniczego w Kalwarii Zebrzydowskiej (od grudnia 1999 r. – Spółka cywilna „BRODVIN”).

Produkowało się tu między innymi: kompoty, marynaty warzywne (ogórki) oraz „bezsiaarkowe” wina firmowe z mieszanek owocowych („Cedron”, „Zebrzydowskie”, miód pitny „Trójniak Zebrzydowskich”). Rozlewało się też wina importowane. Obecnie majątek jest wyprzedawany przez syndyka.

Dwór

DOM LUDOWY

Znajduje się przy skrzyżowaniu drogi przez Brody z drogą krakowską. Nazwany jest imieniem Louisa Nicolasa Hammerlinga (ur. 23 marca 1870 lub 1874, zm. 27 kwietnia 1935 w Nowym Jorku – przedsiębiorca, właściciel ziemski, senator I kadencji w II RP z okręgu Lanckorony z PSL "Piast". Był pochodzenia żydowskiego. Około 1885 wyemigrował do Stanów Zjednoczonych, skąd, dorobiwszy się majątku, wrócił po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Właściciel majątku Brody w powiecie wadowickim, w którym w 1923 przywódcy PSL "Piast", Związku Ludowo-Narodowego i Chrześcijańskiej Demokracji negocjowali pakt lanckoroński, w efekcie którego doszło do powstania pierwszego rządu Chjeno-Piasta. Sąd marszałkowski zarzucił Hammerlingowi, że w czasie swojego pobytu w USA nie przyznawał się do polskości i prowadził akcję korzystną dla Niemiec.

Żonaty najpierw z Klarą Szechter, a następnie z Zofią z Brzezickich, właścicielką znanego w Krakowie Hotelu Pod Różą. W 1928 powrócił do Stanów Zjednoczonych, gdzie zmarł), który go ufundował.

W budynku Domu Ludowego znajduje się m.in. siedziba OSP Brody oraz Filia Nr 1 Biblioteki Publicznej w Kalwarii Zebrzydowskiej.

Dom Ludowy

STARA SZKOŁA

Budynek położony jest bezpośrednio przy drodze krajowej nr 52. Był on siedzibą Szkoły Podstawowej w Brodach. W roku szkolnym 1969/70 uczyło się w niej 306 dzieci w jedenastu licznych oddziałach. Praca odbywała się na 3 zmiany. Kierownikiem szkoły był p. Jerzy Boryczko. Placówka ta była narażona na hałas i wibracje. Znajdowały się w niej dwie jasne (południową i zachodnią), odpowiednich wymiarów sale lekcyjne, trzecią ciemną (północną) największą, ale przechodnią, za którą czwarta (północna) mogła zmieścić z trudem 22 uczniów. Podobnie miała być sala piąta (zachodnia), z której wcześniej część oddzielono, tworząc gabinet dyrektora, sekretariat i pokój nauczycielski równocześnie. Do budynku od strony południowej przylegał betonowy plac, na boku którego stała stodoła i sanitariaty. Za nimi rozciągał się ogród otaczający budynek od wschodu. Z zachodniej strony wąski ogródek oddzielał szkołę od przedszkola.

Budynek „starej szkoły”

DRÓŻKI KALWARYJSKIE

Na południowym skraju wsi, który do około połowy XIX wieku znajdował się w obrębie Bugaja Klasztornego, a przez zaborcze władze austriackie został włączony do Brodów, wznosi się kilka kościołów i kaplic, wchodzących w skład „dróżek kalwaryjskich” – Grobek Matki Bożej, Wniebowstąpienie, Ogrojec, Pojmanie, Żydowina, Pożegnanie Chrystusa z Apostołami, Most Anielski, Św. Jan Nepomucen, Most na Cedronie, Brama Wschodnia.

BRAMA WSCHODNIA

Kaplica zbudowana w 1623 r. Murowana. Kwadratowa. Wewnątrz z czterema wnękami arkadowymi. Na narożnikach cztery filary zwieńczone obeliskami. Dach kształtu kopulastego z czterema lukarnami i obeliskiem na szczycie. Ołtarz barokowo-klasycystyczny, wykonany przez Jana Tulińskiego, z obrazem Chrystusa prowadzonego przez bramę Annasza (ok. 1811 r.), malowanym przez Jana Jerzyczka, malowidło ścienne Władysława Lisowskiego (1934).

Brama Wschodnia, most i kapliczka „Na Cedronie”

GRÓB MATKI BOŻEJ

W 1611 roku Mikołaj Zebrzydowski wybudował małą kaplicę Grobu Matki Boskiej, której nadano kształt sarkofagu. Miała ona jedne, niskie drzwi i jedno małe okno. Wewnątrz kaplicy postawiono mały ołtarzyk z leżącą w trumnie figurką Matki Boskiej. W 1615 roku zaczęto wznosić nad tą małą kaplicą duży kościół. Mury wyciągnięto do połowy planowanej wysokości kościoła. Śmierć Mikołaja Zebrzydowskiego w 1620 roku, a pewnie wadliwe założenie fundamentów na moczarowatym terenie, spowodowały przerwę w budowie. Kontynuację budowy kościoła podjął Jan Zebrzydowski, syn Mikołaja Zebrzydowskiego. Zaczęto od wzmocnienia fundamentów sześcioma masywnymi skarpami, wykonanymi z ciosu. Dopiero po tym zabiegu kontynuowano dalsze prace budowlane. Kościół powstał na rzucie wydłużonego prostokąta z półkolistą absydą od strony wschodniej i półeliptyczną kruchtą od strony zachodniej. Świątynia nosi cechy baroku i należy do najpiękniejszych obiektów sakralnych w Kalwarii.

7 września 1642 roku, konsekrował kościół bp Tomasz Oborski. W latach 1754 - 57, 1759 - 63, gdy przełożonym w Kalwarii był O. Jan Kapistran Połaniecki, odrestaurowano kaplicę Grobu Matki Bożej, nad którą, w górnym kościele, postawiono nowy ołtarz. W latach 1793 - 1816, 1819 - 22, gdy gwardianem był O. Gaudenty Tynel, położono w nawie posadzkę marmurową i wykonano marmurowe schody do kościoła górnego oraz sprawiono nowe organy. Przed fasadą kościoła ustawiono na kamiennych cokołach posąg dwunastu Apostołów. Między cokołami, w miejsce dawnego muru, wprawiono żelazne sztachety. Resztę muru okalającego kościół zostawiono. O. Stefan Podworski, rezydent przy kościele Grobu Matki Bożej, przed zbliżającym się jubileuszem trzystulecia tego kościoła, w roku 1909 przeprowadził jego gruntowy remont. Usunięto mur okalający kościół, który zastąpiono ogrodzeniem z metalowych sztachet. Przed wejściem na dziedziniec świątyni, na zboczu, wzniesiono mur oporowy, a w nim zbudowano grotę Matki Boskiej z Lourdes, którą poświęcił 15 sierpnia 1911 roku uczestniczący w uroczystościach jubileuszowych sufragan krakowski bp Anatol Nowak. Od północnej strony świątyni, została zbudowana drewniana rezydencja z kilkoma pomieszczeniami dla zakonników. Prawdopodobnie zbudował ją Jan Zebrzydowski albo jego syn Michał. Na początku XIX wieku, O. Gaudenty Tynel, w miejsce drewnianej rezydencji, zbudował murowaną. O. Stefan Podworski w roku 1902 nadbudował na nią piętro. Po roku 1980 w miejscu domu gospodarczego, zbudowano nowy budynek, w którym na parterze są pomieszczenia gospodarcze oraz salka katechetyczna, a na piętrze refektarz.

MOST I KAPLICZKA „NA CEDRONIE”

Pierwotny most zbudowany został przez Mikołaja Zebrzydowskiego, drugi wraz z kapliczką przez Jana Zebrzydowskiego między 1632 a 1641rokiem, a obecny przez o. Gaudentego Thynella między 1793 a 1833 rokiem. Most kamienny, wsparty na dwóch półkolistych arkadach, z kamiennymi balustradami. Przy filarze środkowym z jednej strony łamacz kry, z drugiej podmurowanie, na którym znajduje się kapliczka. Wewnątrz obraz „Strącenie Chrystusa do rzeki” (ok. 1818 r.).

MOST ANIELSKI

Wystawiony został w latach 1903-1910 przez brata Kamila Żarnowskiego, bernardyna. Zdobia go cztery postacie aniołów: archaniołowie Gabriel, Michał i Rafał oraz Anioł Stróż. Figury są dziełem Wojciecha Samka. Poprzednie mosty zniszczyła rzeka.

Most Anielski

KAPLICZKA BRODY SOLCA

Kapliczka została zbudowana w Roku Pańskim 1795 przez rodzinę Szymona i Mariannę Godulów. Była zbudowana z desek na planie kwadratu o konstrukcji słupowej, kryta słomą, a wewnątrz zdobiły obrazy. Następnie syn Szymona i Marianny, Jan po zniszczeniu strzechy pokrył dach gontami, a wnuk Stanisław po zniszczeniu gontów przykrył dach dachówką. Trzeba dodać, że tenże Stanisław w roku 1897 wyrzeźbił z drzewa Upadek Pana Jezusa pod Krzyżem, która to rzeźba jest umieszczona w małym ołtarzyku. Przez wiele lat kapliczka uległa powolnemu niszczeniu, trzeba było ją wzmocnić. Syn Stanisława – Franciszek nowym

materiałem obudował kapliczkę z zewnątrz i wewnątrz. Franciszek i Maria Godulowie opiekują się kapliczką od roku 1960. W roku 1995 (3 września) kapliczka obchodziła jubileusz 200-lecia i z tej okazji została uroczyście poświęcona przez księdza proboszcza parafii Izdebnik.

Kapliczka Brody Solca

OŚRODEK WYPOCZYNKOWY

Na zachodnim skraju wsi, w przysiółku, w lesie i nad potokiem, które noszą wspólną nazwę Solca, przy granicy z Izdebnikiem i w pobliżu szosy z Krakowa do Kalwarii Zebrzydowskiej, znajdował się obszerny Ośrodek Wypoczynkowy z zespołem domków letniskowych, basenem kąpielowym i zakładem gastronomicznym. Ośrodek ten założył przed 1939 r. reemigrant z Ameryki – Antoni Pacut. Po II wojnie światowej ośrodek eksploatowały i rozbudowywały różne zakłady z Krakowa i Skawiny, w 1996 r. przejął go Zarząd Miasta w Kalwarii Zebrzydowskiej. Obecnie w miejscu basenu stoi Karczma „Trebol”.

CEDRON

Rzeka, która przepływa przez Brody, na różnych mapach nosi nazwy: Skawinka albo Cedron. Do przełomu wieków XVI i XVII, od źródeł pod Chełmem w Skawinkach aż do ujścia Wisły pod Tyńcem koło Skawiny, nazywano ją Skawinką. Dopiero w pierwszych latach XVII wieku, w trakcie przygotowań do założenia „kalwarii”, Mikołaj Zebrzydowski okolicznym wzniesieniom, potokom itp. nadał nazwy, nawiązujące do nazw topograficznych w Jerozolimie, a związanych z Męką Chrystusa. W koncepcji Zebrzydowskiego bieg Skawinki w tej okolicy odpowiadał biegowi jerozolimskiego Cedronu (choć płynie tu w odwrotnym niż w Jerozolimie kierunku), ponieważ oddzielał planowaną przez niego zabudowę „Góry Oliwnej” (u podnóża Lanckorońskiej Góry) od „Jerozolimy”. Zatem nazwa „Cedron” została nadana sztucznie i odnosi się do niespełna kilometrowego odcinka Skawinki, związanego z „kalwarią”, czyli od obecnego mostu nad Skawinką przy Bramie Wschodniej (od południa) do Mostu Anielskiego (na północy). Tak więc Cedronem można nazwać tylko odcinek rzeki między wspomnianymi wyżej mostami.

Rzeka „Cedron”

Szlaki turystyczne

Przez Brody przebiega żółty szlak do Woli Radziszowskiej. Długość 14 km. Czas przejścia 3,5 godziny. Przebieg: Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona (dworzec kolejowy PKP na linii Kraków-Zakopane) – tu wspólny początek z Trasami: do Izdebnika przez Ostry Dział, do Budzowa przez Koskową Górę, do Budzowa przez Bieńkowskie Góry, do Zembrzyc przez Chełm, do Budzowa przez Chełm, do Barwałdu Górnego przez Puszcę, do Wadowic-Zaskawia przez Jaroszowicką Górę, do Kleczy Górnej PKP przez Jaroszowicką Górę, do Brzeźnicy przez Trawną Górę, do Półwi przez Trawną Górę, do Półwi przez Wysoką, do Kleczy Górnej PKP przez Babicę i do Kleczy Górnej przez Radocką Górę; początek i koniec Trasy okólnej „Spacer po mieście”; początek zielonego szlaku do Makowa Podhalańskiego; przebiegają tędy szlaki: żółty z Radziszowa do Wadowic przez Wysoką i niebieski z Brzeźnicy do Łopusznej. Dalej: ul. Dworcowa (odejście od szlaków: zielonego i niebieskiego, od Trasy okólnej „Spacer po mieście” oraz od Tras: do Budzowa przez Koskową Górę, do Budzowa przez Bieńkowskie Góry, do Zembrzyc przez Chełm, do Budzowa przez Chełm, do Barwałdu Górnego przez Puszcę, do Wadowic-Zaskawia przez Jaroszowicką Górę, do Kleczy Górnej PKP przez Jaroszowicką Górę, do Brzeźnicy przez Trawną Górę, do Półwi przez Trawną Górę, do Półwi przez Wysoką, do Kleczy Górnej PKP przez Babicę i do Kleczy Górnej przez Radocką Górę), Brody, Krowia Góra, Zarzyce Wielkie, Ostry Dział (odejście Trasy do Izdebnika przez Ostry Dział), Zarzyce Małe, Podchybie, (zachodni skraj; stąd Trasa boczna na Pochów, Podchybie – zespół podworski), Wola Radziszowska)przystanek kolejowy PKP na linii Kraków – Zakopane).

Przez Brody przebiega także niebieski szlak. Przebieg: Kalwaria Zebrzydowska Lanckorona (dworzec kolejowy PKP na linii Kraków – Zakopane). Tu wspólny początek z Trasami: do Woli Radziszowskiej przez Ostry Dział, do Izdebnika przez Ostry Dział, do Budzowa przez Bieńkowskie Góry, do Zembrzyc przez Chełm, do Budzowa przez Chełm, do Barwałdu Górnego przez Puszcę, do Wadowic-Zaskawia przez Jaroszowicką Górę, do Kleczy Górnej PKP przez Jaroszowicką Górę, do Brzeźnicy przez Trawną Górę, do Półwi przez Trawną Górę, do Półwi przez Wysoką, do Kleczy Górnej PKP przez Babicę i do Kleczy Górnej przez Radocką Górę; początek i koniec Trasy okólnej „Spacer po mieście”; początek zielonego szlaku do Makowa Podhalańskiego; przebiegają tędy szlaki: żółty z Radziszowa do Wadowic i niebieski z Brzeźnicy do Łopusznej. Dalej: ul. Dworcowa (odejście od

żółtego szlaku i od Tras: do Woli Radziszowskiej przez Ostry Dział, do Izdebnika przez Ostry Dział, do Brzeźnicy przez Trawną Górę, do Półwi przez Trawną Górę, do Półwi przez Wysoką, do Kleczy Górnej PKP przez Babicę i do Kleczy Górnej przez Radocką Górę), ul. Krakowska (odejście od zielonego szlaku, od Trasy okólnej „Spacer po mieście” i od Tras: do Zembrzyc przez Chełm, do Budzowa przez Chełm, do Barwałdu Górnego przez Puszcę, do Wadowic-Zaskawia przez Jaroszowicką Górę, do Kleczy Górnej PKP przez Jaroszowicką Górę); dalej: Brody, Capia Góra, Łysa Góra, Za Górą (przysiółek Lanckorony), pensjonat „Zamek” (połączenie z żółtym szlakiem z Myślenic na Chełm wschodni), Lanckorońska Góra, ul. Św. Jana, Rynek (początek Trasy do Zembrzyc lub Budzowa przez Chełm wschodni), ul. Marszałka J. Piłsudskiego, ul. Palecka; przysiółki Lanckorony: Pod Miasto (odejście szlaku żółtego i Trasy do Zembrzyc lub Budzowa przez Chełm wschodni) i Dział Palecki; dalej: Groby, Las Groby w Palczy, Harbutowice (pn. zach. skraj), gajówka Groby, pomnik i Przełęcz Badeniego-Sanguszkii, Ruskówka (odejście czarnego szlaku pod Bieńkowską Górę), Krowia Góra, Końcówka (przysiółek Harbutowic), grzbiet Pasma Koskowej Góry, odejście Trasy do Budzowa przez Bieńkowskie Góry; dalej: Bieńkowska Góra, Bieńkówka, Koskowa Góra (odejście od niebieskiego szlaku), wejście na żółty szlak, Zarębska Góra (Przystopski Wierch), Ostrysz, Góra Stankówka, odejście żółtego szlaku do Makowa Podhalańskiego, Bryndzówka (Makowska Góra), Piątkowa, połączenie z zielonym szlakiem i nim do Budzowa (przystanek autobusowy PKS). Tu też zakończenia Tras: do Budzowa przez Bieńkowskie Góry, do Budzowa przez Chełm, z Lanckorony PKP przez Skawinki i z Palczy przez Chełm (wschodni).

Zasoby przyrodnicze

- **Sieć rzeczna** - do najważniejszych rzek Pogórza Karpackiego należą dwie rzeki: Skawa oraz Skawinka, zwana w swym górnym biegu (od źródeł po Radziszów) Cedronem. Do zlewni Cedronu należą wszystkie potoki od góry Pyczek, które nie posiadają nazw własnych, jak również cieki wodne. Rzeka Cedron płynie korytem o szerokości 12 metrów i ma niewielki spadek. Rzeka głównie zasilana jest opadami atmosferycznymi, oraz wodami gruntowymi. Najwyższy poziom rzeki występuje na przełomie zimy i wiosny, a najniższy jesienią.

- **Lasy i zagajniki** - większym kompleksem leśnym są tereny Państwowego Gospodarstwa Leśnego, Lasy Państwowe, Nadleśnictwo Andrychów, przeznaczone na tereny turystyczne i rekreacyjne. Na terenie Przytkowic spotykamy duże skupiska drzew i zagajników (zwłaszcza wokół cieków wodnych). Między polami i przy gospodarstwach występuje różnorodny drzewostan – lipy, kasztany, buki, dęby, brzozy, olchy, osiki, jesiony, klony, topole, graby, modrzewie, sosny, świerki, jodły. Nad potokami rosną maliny, ostrężnice, jarzębina, jagody, poziomki a w lasach i zagajnikach grzyby. Na obszarach tych działa Koło Łowieckie „Jarząbek” mające swą siedzibę w pobliskiej Kalwarii Zebrzydowskiej. Dzięki działalności koła powstają liczne ambony i paśniki dla zwierząt.
- **Fauna i flora** - w wyższym odcinku rzeki Cedron od źródeł po Radziszów występują następujące gatunki ryb: pstrąg potokowy, kleń, świnka. Na terenie wsi możemy spotkać wiewiórkę, sarnę, dziką, borsuka, lisa, łanię, jelenia, jastrzębia, wronę, srokę, sowę, bociana, kuropatwę czy bażanta. Z ptaków występujących na terenie sołectwa możemy wymienić wróble, szpaki, dzięcioły, słowiki, sikorki, gile, jaskółki, gołębie, sowy, sójki, gawrony, kawki oraz bociany. Wiosną pomiędzy drzewami możemy zaobserwować zakwitające zawilce, przebiśniegi, pierwiosnki czy też konwalie. Zebrać możemy: jarzębinę, jagody, poziomki, maliny, ostrężnice. A z lasów i zagajników grzyby.

3. Infrastruktura społeczna i uwarunkowania aktywności społecznej

Oświata

Początki istnienia oświaty w Brodach sięgają 1864 roku, kiedy to powstała jednoklasowa szkoła z jednym nauczycielem. Pod koniec XIX wieku był już osobny budynek, w czterech oddziałach uczyło trzech nauczycieli.

Dzisiaj – większy budynek, więcej dzieci, więcej klas i więcej personelu. Wiele się zmieniło, jedynie cele zostały te same – wychowywać i nauczać. Nie jest przypadkiem, że młodzież za patrona swej szkoły wybrała Janusza Korczaka (pedagoga, który wszystko poświęcił dla dzieci, nawet życie).

W 1980 roku, trzy lata przed oficjalnym oddaniem do użytku obecnego budynku szkoły, w jego murach zaczęła się uczyć młodzież. Dokończono budowę sali gimnastycznej.

Losy tej szkoły były różne. Przez kilka lat oprócz Szkoły Podstawowej mieścił się w niej Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, od 1999 roku Gimnazjum nr 2. Obecnie uczęszczają do niej uczniowie Zespołu Szkół nr 2.

Odbывают się w niej planowe lekcje, ciekawe zajęcia w kołach zainteresowań, kołach przedmiotowych. Działają koła współfinansowane z funduszy unijnych. Są organizowane wycieczki przedmiotowe, zajęcia interaktywne, spektakle, wyjazdy do kina, teatru, na wystawy. Wprowadza się innowacje i projekty. Szkoła organizuje rajdy, zielone szkoły.

Propaguje się kultywowanie tradycji, właściwe wzorce, lekcje wychowawcze, akcje, organizacje (6 Gromada Zuchowa „Bractwo Tęczy”, 4 Drużyna Harcerska „Granit”, Samorząd Uczniowski, Spółdzielnia Uczniowska „Dropsik”, Spółdzielnia Uczniowska „Grosik”, Klub Sportowy „Meritus” Brody), , współpracę z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, policją, szkolną pielęgniarką.

Od 1991 roku uczniowie osiągający najlepsze wyniki w nauce typowani są do nagrody im. Janusza Korczaka. Wyróżniony uczeń otrzymuje nagrodę pieniężną ufundowaną przez Radę Rodziców. Nagrodę Korczakowską przyznaje się uczniowi, który uzyskał najwyższą średnią ocen oraz wyróżnił się osiągnięciami w dziedzinie kultury lub sportu na szczeblu ponad powiatowym. O tym, kto otrzymuje Nagrodę Korczakowską, decydują Rada Pedagogiczna oraz Samorząd Uczniowski i Rada Rodziców.

Uczniowie wyróżnieni Nagrodą im. Janusza Korczaka:

1991 – Paweł Mierniczak

1993 – Łukasz Bul

1995 – Agnieszka Czaicka, Krzysztof Mróz

1996 – Krzysztof Mróz

1997 – Maciej Malec

1998 – Dorota Treścińska

1999 – Dorota Treścińska

2000 – Renata Maślanka

2001 – Agnieszka Pocielaj, Marcela Bagierek

2002 – Aleksandra Graca

2005 – Marzena Sikora

2006 – Angelika Pitoń

2007 – Aleksandra Mogiła, Martyna Makowska

2008 – Agata Proszowska, Katarzyna Mlak, Dagmara Sufa

2009 – Jakub Longa

2010 – Aleksandra Mogiła

2011 – Mikołaj Chyczyński.

Dyrekcja:

Dyrektor: mgr Krystyna Małnowicz – Makowska

Wicedyrektor: mgr Małgorzata Prażnowska

Skład Rady Rodziców w roku szkolnym 2012/2013:

Przewodnicząca – Ewa Zagól

Wiceprzewodnicząca – Alicja Opyrchał

Sekretarz – Monika Mamcarczyk

Skarbnik – Małgorzata Stoczek

Nauczyciele:

mgr Barbara Andrzejewska – język angielski

mgr Izabela Budzowska – muzyka, język niemiecki

mgr Marta Bul – język angielski, język polski

mgr Kazimierz Dębicki – gimnastyka korekcyjna, zajęcia ruchowe, wychowanie fizyczne

mgr Aneta Drozd – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, edukacja wczesnoszkolna

mgr Marian Dybeł – technika, informatyka

mgr Maria Garlacz – historia, wychowanie przedszkolne

mgr Anna Gębala – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, oligofrenopedagogika, logopedia, surdopedagogika

mgr Małgorzata Głowacz – edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne

mgr Janina Golonka – przyroda, geografia

mgr Anna Góralczyk – edukacja wczesnoszkolna, oligofrenopedagogika

mgr Monika Gunia – edukacja wczesnoszkolna, informatyka, metodyka j. angielskiego w przedszkolu i w klasach I - III

mgr Marek Hordziej – edukacja wczesnoszkolna

mgr Teresa Hordziej – bibliotekoznawstwo, plastyka

mgr Dorota Kasprzyk – język polski, wychowanie przedszkolne

mgr Monika Kowalska – edukacja dla bezpieczeństwa

mgr Małgorzata Krzystek – język polski

mgr Jolanta Kubiś – chemia, matematyka

mgr Izabela Łodziana – inf. Naukowa i bibliotekoznawstwo, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza

mgr Krystyna Małnowicz-Makowska – zarządzanie oświatą, wychowanie przedszkolne, edukacja wczesnoszkolna, oligofrenopedagogika, wiedza o społeczeństwie, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedia

mgr Barbara Moskała – fizyka, matematyka

mgr Iwona Niedźwiedź – język polski, wiedza o społeczeństwie

mgr Maria Pasternak – edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne

mgr Damian Pawlikowski – wychowanie fizyczne, zajęcia ruchowe, I klasa trenerska z piłki nożnej

mgr Katarzyna Pływacz – matematyka, informatyka

mgr Małgorzata Pocielaj – zintegrowana edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne, oligofrenopedagogika

mgr Małgorzata Prażnowska – matematyka, wychowanie fizyczne, zarządzanie oświatą

mgr Mirosława Stokłosa – pedagogika opiekuńczo-wychowawcza

mgr Magdalena Turek – biologia, przyroda, chemia

mgr Antoni Wieczorek – nauczyciel oddelegowany do pracy w ZNP

mgr Antonina Zacharska – biologia, wychowanie do życia w rodzinie, przyroda

mgr o. Mieczysław Żelazny - religia

mgr o. Ludwik - Paweł Żołnierczyk – religia

W budynku Zespołu Szkół nr 2 w Brodach znajduje się także prywatne przedszkole do którego uczęszczają dzieci z terenu całej gminy.

Ochotnicza Straż Pożarna

Ochotnicza Straż Pożarna w Brodach liczy 36 członków zwyczajnych (czynnych), 4 honorowych (w tym 2 kobiety) oraz 2 Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze liczące 10 chłopców i 10 dziewcząt.

Posiada w swoich zasobach budynek historyczny (Dom Ludowy) przeznaczony na remizę strażacką z garażem w którym przechowywany jest sprzęt gaśniczy, samochód pożarniczy marki Renault oraz budynek starej remizy wolno stojący i nie ogrzewany z wieżą, służący jako garaż dla samochodu LUBLIN 3. W budynku znajduje się sala balowa, kuchnia z zapleczem i wyposażeniem, ubikacje, biuro

sołtysa, salon fryzjerski, gabinet lekarski oraz biblioteka. Sala wynajmowana jest mieszkańcom na wesela, zabawy, uroczystości rodzinne, zebrania wiejskie, zebrania Rady Sołeckiej, szkolenia i pokazy. OSP posiada niedokończone ogrodzenie, uprzednio zniszczone w czasie powodzi.

Minione lata pokazały, że główne założenia istnienia straży pożarnej – walka z pożarami, stała się tylko częściowym jej zajęciem, większość akcji związanych jest z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych i niesienia pomocy potrzebującym.

OSP Brody na dzień dzisiejszy, stawia przede wszystkim na:

- szkolenie druhów w celu ich maksymalnego przygotowania do akcji gaśniczych i ratunkowych;
- zapobiegania pożarom i edukację społeczeństwa oraz współpracę w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami;
- udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych, zagrożeniach ekologicznych oraz usuwaniu skutków klęsk żywiołowych;
- zakup sprzętu oraz szkolenie druhów w zakresie ratownictwa drogowego;
- informowanie ludności o istniejących zagrożeniach oraz sposobach ochrony przed nimi;
- dbanie o rozwój jednostki, przekonanie młodzieży do idei niesienia pomocy potrzebującym;
- prowadzenie działalności kulturalno-oświatowej i rozrywkowej;
- dbanie o dorobek naszych poprzedników aby nie zaprzepaścić 100-letniej historii jednostki oraz znaczenia budynku, który posiada dzięki senatorowi Ludwikowi Mikołajowi Hammerlingowi oraz jego przyjaciołom, których upamiętnia marmurowa tablica znajdująca się przy wejściu.

Opieka zdrowotna

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Brodów zapewnia Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kalwarii Zebrzydowskiej, a specjalistyczną i szpitalną Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Wadowicach tj. Powiatowa Przychodnia Specjalistyczna oraz Szpital Powiatowy im. Jana Pawła II.

Biblioteka publiczna

W Brodach w Domu Ludowym, znajduje się Filia Nr 1 Biblioteki Publicznej im. Stanisława Wyspiańskiego w Kalwarii Zebrzydowskiej. Filia powstała 15 stycznia 1977 roku. Biblioteka czynna jest dwa razy w tygodniu (poniedziałek i środę). Posiada liczny księgozbiór, który w roku 2011 liczył ponad 6 tysięcy woluminów. Biblioteka gromadzi: literaturę piękną polską i zagraniczną, książki dla dzieci i młodzieży, lektury, literaturę popularno-naukową, wydawnictwa encyklopedyczne, księgozbiór regionalny. Oprócz działalności statutowej – gromadzenia, opracowania i udostępniania organizuje: konkursy literackie i plastyczne, wystawy, lekcje biblioteczne, spotkania autorskie, zajęcia manualno-ruchowe dla dzieci spędzających ferie i wakacje w domu. Przy organizowaniu imprez czytelniczych współpracuje z nauczycielami z Zespołu Szkół nr 2 im. Janusza Korczaka w Brodach.

Aktywność społeczna mieszkańców (kultura, sport i rekreacja itp.)

Radni, Rada Sołecka wraz z sołtysem, druhowie strażacy oraz nauczyciele są głównymi liderami działającymi na rzecz rozwoju lokalnego, wzmocnienia więzi sąsiedzkich i aktywizacji potencjału społecznego. Podobną funkcję - aktywizacji dzieci, młodzieży i rodziców - pełni także Zespół Szkół Nr 2.

Aktywność sportową wśród mieszkańców, zwłaszcza wśród młodzieży szerzona jest poprzez działający na terenie sołectwa Ludowy Klub Sportowy „Cedron” Brody.

W Zespole Szkół nr 2 w Brodach utworzony został Uczniowski Klub Sportowy „Meritus” Brody. Klub od wielu lat zdobywa trofea w regularnych rozgrywkach m.in.

- V miejsce w finale Ogólnopolskim w Turnieju Piłki Nożnej dziewcząt „Z podwórka na stadion” o puchar Tymbarku 2011;*
- IV miejsce w finale wojewódzkim w turnieju piłki nożnej dziewczyn im. Marka Wielgusa 2011/2012;*
- IV miejsce w finale wojewódzkim w Turnieju Piłki Nożnej dziewcząt „Orlik 2011” o puchar premiera Donalda Tuska;*
- VI miejsce w finale wojewódzkim w Turnieju Piłki Nożnej dziewcząt „Orlik 2012”.*

Organizowane w szkole wycieczki przedmiotowe i zajęcia interaktywne obejmują m.in.: „Spotkanie z ciekawą chemią” – Instytut Chemii UJ, „Ogród doświadczeń” – Muzeum Inżynierii Miejskiej w Krakowie, Collegium Maius UJ, Muzeum Auschwitz – Birkenau, Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie, Muzeum Narodowe

w Sukiennicach, Instytut Dialogu Międzykulturowego, Teatr „Grotoska”, Teatr „Rotunda”.

W ramach zajęć pozalekcyjnych organizowane są:

➤ *Koła zainteresowań:*

- artystyczne klasy I-III przygotowujące oprawę artystyczną imprez szkolnych – tańce ludowe, narodowe;
- „Mały Radwanita” - klasa VI i I gimnazjum, uczniowie pokazują kulturę rycerską, życiorysy znanych rycerzy oraz historię rodu Zebrzydowskich. Zgodnie z kodeksem rycerskim wcielają w życie zasady dobrego wychowania. Przygotowują krótki pokaz walk;
- „Kobieta na ścieżkach historii” – klasa Va, uczennice śledzą rolę kobiet w poszczególnych epokach.

➤ *Koła przedmiotowe:*

- chemiczne;
- historyczne;
- polonistyczne;
- przyrodnicze;
- szachowe;
- języka angielskiego;
- języka polskiego;
- plastyczne;
- informatyczne;
- gry i zabawy logopedyczne;
- matematyczne.

➤ *Udział w konkursach przedmiotowych i innych:*

- Chemiczny;
- Biologiczny;
- Geograficzny;
- Historyczny;
- Informatyczny;
- Muzyczny;
- Języka angielskiego;
- Polonistyczny;

- Muzeum Historycznego w Warszawie;
- NBP;
- Ogólnopolski konkurs „Papież słowianin”;
- Kangur matematyczny;
- Ogólnopolski konkurs plastyczny;
- Ortograficzny „Mistrz Ortografii”.
- *Innowacje:*
  - „Mniszek lekarski”;
  - Ślimaczek wędrowniczek”;
  - „Historia zaczyna się u progu mego domu”;
  - „Zaśpiewam Ci o Polsce”;
  - „Drewniani rycerze” – szachy w nauczaniu wczesnoszkolnym.
- *Programy unijne i inne projekty:*
  - „Moje miejsce na ziemi”;
  - „Wszystkie Barwy Świata”;
  - „Droga ku niepodległości”;
  - „Promyk”;
  - „Warzywa i owoce 5x w tygodniu”;
  - „Prezydencja”;
  - Rajd „Wagabunda”;
  - „Kładka”;
  - „Krecik”;
  - „Pierwsze uczniowskie doświadczenia drogą do wiedzy”;
  - „Od bariery po sukces”;
  - „Możesz więcej”;
  - „eTwinning”;
  - „AQUEDUCT”.
- *Akcje:*
  - Kwesta świąteczna;
  - Paczka świąteczna (Boże Narodzenie, Wielkanoc);
  - Loteria fantowa;
  - Góra grosza;

- Pomoc powodzianom;
- Zbiórka surowców wtórnych;
- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy (wolontariat).

W szkole działa także świetlica szkolna (odbywają się tutaj zajęcia świetlicowej sekcji plastycznej, które pozwalają: rozwijać zdolności i zainteresowania plastyczne, poznawać różnorodne techniki plastyczne, nauczyć się robótek ręcznych na drutach i na szydełku, wykonać okolicznościowe dekoracje i upominki z różnych materiałów) i świetlica socjoterapeutyczna.

Gospodarka

Wieś Brody wchodzi w skład tak zwanego „kalwaryjskiego zagłębia szewskiego” lub „obuwniczego”, do którego wchodzi również okoliczne wsie: Zebrzydowice, Stanisław Górny i Dolny oraz Przytkowice. Prawie w każdym domu znajduje się albo warsztat szewski, albo warsztat stolarski, albo hurtownia, albo sklep. Produkuje się i sprzedaje niemal wszystko, co związane jest z obuwnictwem i stolarstwem. Szewstwo w tych okolicach, obok stolarstwa „kalwaryjskiego”, ma co prawda bardzo dawne tradycje, ale znacznie rozwinęło się dopiero po 1989 r., kiedy otworzyły się bardzo chłonne na ten towar rynki państw, powstałych po upadku Związku Radzieckiego, a w szczególności: Ukraina, Białoruś i Rosja. Na to zbiegł się także upadek pobliskiego „szewskiego giganta” – Południowych Zakładów Przemysłu Skórzanego „Chełmek”. Doskonali fachowcy z „Chełmka” założyli własne warsztaty i fabryczki w rejonie Kalwarii Zebrzydowskiej. Znacznie wzrosła zamożność mieszkańców okolicznych wsi. Świadczy o tym między innymi dużo bogato wyglądających domów i willi. Największe przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe skupiły się w centrum Brodów, przy drodze krajowej nr 52.

4. Cele i priorytety Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska w kontekście Planu Odnowy Miejscowości Brody.

W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska określono cele strategiczne i priorytety rozwoju w skali całej Gminy. Na podstawie diagnozy stanu istniejącego, biorąc pod uwagę rozwój Gminy Kalwaria Zebrzydowska Cel Główny Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska określono jako:

Dalsze podnoszenie atrakcyjności Gminy Kalwaria Zebrzydowska jako miejsca pielgrzymowania.

Działania konieczne dla zrealizowania Celu Głównego ujęto w czterech grupach tematycznych, określonych jako Domeny Strategiczne, które wzajemnie się uzupełniają.

- poprawa stanu środowiska naturalnego,
- rozbudowa infrastruktury drogowej,
- aktywizacja rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy,
- poprawa infrastruktury społecznej.

Plan działań służących realizacji przyjętej strategii obejmuje najważniejsze zadania – w tym inwestycyjne, polityki oraz programy składające się na Plan Rozwoju Gminy, których podjęcie i realizację uznaje się za niezbędne dla osiągnięcia założonych celów strategii rozwoju Gminy i które znajdą swoje odzwierciedlenie w kolejnych latach w szczegółowych planach działania oraz budżecie gminy.

W zgodzie z zasadą strategicznego planowania i zarządzania w każdej dziedzinie objętej strategią wyznaczone są specyficzne cele cząstkowe (szczegółowe), a także mierniki ich realizacji, niemniej wszystkie one powinny spójnie składać się na osiąganie postępów w realizacji czterech celów głównych – strategicznych – rozwoju Gminy.

Poprawa stanu środowiska naturalnego

Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej.

Uporządkowanie gospodarki odpadami.

Edukacja w zakresie ochrony środowiska.

Dbłość o walory krajobrazowe.

Rozbudowa infrastruktury drogowej.

Poprawa i rozbudowa sieci drogowej (w tym poprawa bezpieczeństwa poprzez budowę chodników).

Aktywizacja rozwoju gospodarczego i turystycznego gminy.

Stworzenie możliwości do inwestowania w gminie.

Wypromowanie gminy w zakresie rozwoju rzemiosła i turystyki.

Integracja branżowa środowiska rzemieślniczego i rolniczego.

Organizacja gospodarstw agroturystycznych.

Poprawa infrastruktury społecznej.

Poprawa istniejącej bazy sportowo - edukacyjno - kulturalnej.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Poprawa infrastruktury służby zdrowia.

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości Brody uwzględnia zawarte w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Kalwaria Zebrzydowska celowe założenie na lata 2007-2013 - określenie warunków i możliwości dla realizacji nadrzędnego celu publicznego Gminy, czyli utworzenia ogólnodostępnych terenów przestrzeni publicznych realizujących przede wszystkim funkcje komunikacyjne, skoordynowane z położeniem strategicznych terenów funkcji mieszkaniowych, usługowych i produkcyjnych oraz obsługowych infrastruktury, jak również związanych z rozwojem rekreacji, sportu i turystyki, a także realizację zrównoważonego rozwoju przestrzennego opartego na zmianie jakościowej a nie tylko ilościowej terenów zurbanizowanych oraz zabudowanych, z jednoczesnym uwzględnieniem specyfiki i odrębności miasta oraz poszczególnych sołectw.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT

wykonana na potrzeby Planu Odnowy Miejscowości Brody

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – <i>położenie geograficzne i administracyjne miejscowości – blisko aglomeracji krakowskiej i śląskiej,</i> – <i>przez sołectwo przebiega droga krajowa nr 52,</i> – <i>dobra infrastruktura komunikacyjna,</i> – <i>dobrze rozwinięta sieć drogowa,</i> – <i>zorganizowana gospodarka odpadami stałymi,</i> – <i>bliskość Krakowa, Wadowic i Kalwarii Zebrzydowskiej – miejsc przyciągających rzesze pielgrzymów,</i> – <i>mała odległość wsi od władz gminnych i powiatowych,</i> – <i>całkowite zaspokojenie potrzeb zaopatrzenia w wodę,</i> – <i>dobrze rozwinięta infrastruktura telekomunikacyjna,</i> – <i>dobra współpraca z władzami gminnymi,</i> – <i>coraz większe zainteresowanie mieszkańców takiej aglomeracji jak Kraków i nie tylko chęcią zamieszkania w tej miejscowości,</i> – <i>w miarę czyste środowisko z uwagi na brak przemysłu,</i> – <i>aktywne działania miejscowej jednostki OSP,</i> – <i>aktywne działania miejscowego klubu sportowego,</i>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>nieuregulowana gospodarka ściekowa,</i> – <i>zły stan nawierzchni dróg i brak chodnika dla pieszych (nadmierne wykorzystanie dróg przez transport ciężki),</i> – <i>wąskie drogi,</i> – <i>brak gospodarstw agroturystycznych,</i> – <i>brak selektywnej zbiórki odpadów,</i> – <i>brak dostępu do sieci komputerowej i internetowej,</i> – <i>brak małej przedsiębiorczości stwarzającej miejsca pracy,</i> – <i>brak środków finansowych na poprawę estetyki wsi,</i> – <i>brak możliwości spędzania wolnego czasu przez miejscową młodzież i dzieci,</i> – <i>brak infrastruktury turystycznej zapewniającej rozwój sportu i rekreacji - brak wyznaczonych miejsc do organizowania szerszych imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i rozrywkowych,</i> – <i>brak otwartych imprez kulturalnych i turystycznych promujących sołectwo w skali regionu i kraju,</i> – <i>słaba komunikacja PKP i PKS w dni wolne od pracy,</i> – <i>niezagospodarowane walory turystyczne sołectwa (brak punktów widokowych wraz z zapleczem, brak</i>

<ul style="list-style-type: none"> – ciekawa rzeźba terenu typowa dla obszarów podgórskich, – tereny pod budownictwo mieszkaniowe i działalność gospodarczą, – tradycje pracy na rzecz społeczeństwa, – tereny niezagospodarowane, – bliskość ośrodków szkolnictwa wyższego, – rozbudowana sieć gazowa, – dostępność do placówek oświatowych, – funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej, – bliskość oferty kulturalnej Kalwarii Zebrzydowskiej i Wadowic, – aktywność, przedsiębiorczość mieszkańców, – bliskość granicy państwa, – wzrastająca liczba coraz lepiej wykształconych ludzi młodych, – dobry dostęp do Szpitala Powiatowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ścieżek rowerowych, brak bazy noclegowo-gastronomicznej dla turystów), – słabe poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, – wandalizm, – mentalność społeczna.
---	---

<h2 style="text-align: center;">SZANSE</h2>	<h2 style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</h2>
<ul style="list-style-type: none"> – <i>wspieranie przez samorząd inicjatyw lokalnych,</i> – <i>pomoc finansowa od władz gminnych w Kalwarii Zebrzydowskiej,</i> – <i>możliwość pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych i europejskich – na ochronę środowiska i dziedzictwa kulturalnego,</i> – <i>rozwój ruchu pielgrzymkowego i turystycznego,</i> – <i>rozwój agroturystyki, ekoturystyki i bazy noclegowej,</i> – <i>wzrost zapotrzebowania na zdrową żywność,</i> – <i>poprawa stanu technicznego oraz infrastruktury drogowej, regulacja prawna dróg,</i> – <i>dbałość o środowisko, ekologię i estetykę,</i> – <i>programy i fundusze na rozwój małych przedsiębiorstw,</i> – <i>rozwój aktywności społecznej i przedsiębiorczej mieszkańców,</i> – <i>kapitał ludzki – wzrost poziomu kształcenia wyższego,</i> – <i>bliskość ośrodków oferujących wyższe wykształcenie,</i> – <i>ujednoczenie przepisów prawnych,</i> – <i>poprawa bezpieczeństwa mieszkańców,</i> – <i>dużo terenów pod mieszkalnictwo i usługi,</i> – <i>przynależność Polski do Unii Europejskiej,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – <i>utrzymujące się wysokie bezrobocie,</i> – <i>brak instrumentów redukcji bezrobocia i wspierania przedsiębiorczości,</i> – <i>pogarszający się stan techniczny dróg,</i> – <i>słaba sytuacja ekonomiczna rolników i mieszkańców,</i> – <i>brak doświadczenia w pozyskiwaniu środków pomocowych i duże wymagania do spełnienia w celu ich otrzymania,</i> – <i>brak preferencyjnych kredytów na rozbudowę bazy turystycznej i rozwój agroturystyki oraz bariera drogich kredytów,</i> – <i>patologie społeczne,</i> – <i>zanikanie tradycji regionalnych,</i> – <i>ogólna niechęć młodzieży do uczestnictwa w czynnym życiu społecznym i kulturalnym wsi,</i> – <i>niestabilna sytuacja gospodarcza Polski,</i> – <i>wysokie zadłużenie sfery finansów publicznych w państwie,</i> – <i>uciążliwa polityka fiskalna państwa,</i> – <i>niestabilny i niespójny system prawny,</i> – <i>zła polityka wobec służby zdrowia (pacjentów), edukacji (częste zmiany),</i> – <i>brak opłacalności w rolnictwie (małe gospodarstwa),</i> – <i>wielkość gospodarstw nieadekwatnych do ilości osób</i>

<ul style="list-style-type: none"> – uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej, – utworzenie Lokalnej Grupy Działania jako organizacji pomocy do realizacji strategii rozwoju obszarów wiejskich, – napływ nowych technologii i kapitału z krajów UE, – obniżenie barier kredytowych, – wzrost konkurencyjności i likwidacja monopolizacji w wielu dziedzinach. 	<p>utrzymujących się wyłącznie z pracy w rolnictwie,</p> <ul style="list-style-type: none"> – migracja części aktywnych mieszkańców za granicę, – wynikające z odległości i ukształtowania terenu trudności w uregulowaniu gospodarki wodno-ściekowej.
--	--

IV. Plany działań i zadań wspólnoty lokalnej sołectwa Brody

1. Aktywizacja środowiska społecznego i kreowanie centrum wsi

Wzrost aktywności społecznej chcemy osiągnąć poprzez tworzenie i animowanie działalności lokalnych mieszkańców i działających na terenie tutejszego sołectwa organizacji, lepsze wykorzystanie istniejących i tworzenie nowych obiektów służących zacieśnianiu więzi sąsiedzkich i realizacji zainteresowań mieszkańców. Chcemy wspierać także indywidualną aktywność gospodarczą mieszkańców popierając tworzenie nowych firm i mikroprzedsiębiorstw powiązanych z tworzeniem nowych miejsc pracy, szczególnie w zakresie usług dla ludności oraz przekształcania słabo wydolnej struktury rolnej w strukturę atrakcyjną ekologicznie oraz agroturystykę.

Temu celowi mogą służyć m.in.:

- poprawa wyposażenia obiektu (remiza OSP) służącego organizacji spotkań, imprez rodzinnych, sąsiedzkich, festynów itp. z oznaczeniem bezpiecznych ciągów komunikacyjnych prowadzących do obiektu oraz zagospodarowaniem otoczenia;
- podtrzymywanie i kultywowanie dawnych obyczajów religijnych i odpustowych,
- wspieranie działalności stowarzyszeń reaktywujących i podtrzymujących tradycje lokalne oraz promujących produkty charakterystyczne dla wspólnoty lokalnej;

- *przeznaczanie i tworzenie innych terenów i obiektów dla spotkań społeczności lokalnej wraz z bezpiecznymi ciągami komunikacji do nich prowadzącymi;*
- *organizacja imprez turystyczno-pielgrzymkowych, m.in. wycieczek do Krakowa, Wadowic, Częstochowy;*
- *wspieranie przekształceń gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne oraz przekwalifikowania zawodowego osób żyjących z produkcji rolnej na rzecz lokalnie potrzebnego rzemiosła i usług dla ludności.*

2. Dbłość o rekreację i poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz gości

Wzrost aktywności społecznej w tym zakresie chcemy osiągnąć poprzez rozwijanie działalności lokalnych organizacji i klubów sportowych, lepsze wykorzystanie istniejących i tworzenie nowych obiektów służących zdrowemu trybowi życia mieszkańców, a także poszerzających dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej i podnoszących atrakcyjność miejscowości dla osób poszukujących tu wypoczynku.

Temu celowi mogą służyć m.in.:

- *Współpraca z LKS „Cedron” Brody przy wykorzystaniu boiska sportowego do rozgrywania turniejów piłkarskich dla dzieci i innych zawodów sportowych, organizowania festynów, pikników i innych imprez integrujących społeczność wsi Brody;*
- *wzbogacenie oferty obiektów sportowych i rekreacyjnych o ścieżki rowerowe itp. nie tylko ułatwiające zdrowy tryb życia ale pozwalające także na lepsze poznanie atrakcyjnych walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego;*
- *wytyczenie i oznaczenie ścieżki rowerowej;*
- *budowa placu zabaw dla dzieci;*
- *budowa placu OUTDOOR FITNESS.*

3. Poprawa dostępności komunikacyjnej i bezpieczeństwa

Przez poprawę dostępności komunikacyjnej rozumiemy nie tylko zabieganie o lepszy stan dróg lokalnych i działania na rzecz jego bezpieczeństwa, ale także dostępność do Internetu, w tym z wykorzystaniem Internetu szerokopasmowego.

Zamierzenia te można osiągnąć m.in. poprzez:

- wydzielenie stref bezpiecznego ruchu lokalnego poprzez wyodrębnienie tras dla ruchu pieszego czy rowerowego a także dbałość o dobrą widoczność i właściwe oświetlenie miejsc publicznych i ciągów komunikacyjnych;
- poprawę i właściwe utrzymanie dróg lokalnych ułatwiających komunikację wewnątrz sołectwa pozwalającą na bezpieczne dotarcie do każdego gospodarstwa oraz tworzenie szlaków spacerowo-rekreacyjnych służących także poznawaniu walorów środowiska i miejsc atrakcyjnych turystycznie;
- poprawę stanu dróg stanowiących główne osie ruchu społeczności lokalnej;
- doposażenie OSP.

4. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego

Dla podniesienia atrakcyjności turystycznej, ale także dla ułatwienia niektórych form życia religijnego mieszkańców chcemy wykorzystać element dziedzictwa kulturowego jakimi jest kilka kościołów i kaplic, wchodzących w skład „drózek kalwaryjskich”, wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury UNESCO jako zabytkowy zespół architektoniczno-krajobrazowy i pielgrzymkowy – będący unikalną wartością kulturową, przyrodniczą i kultową. Bazylika, Klasztor OO. Bernardynów i Dróżki, został jako jedyna na świecie kalwaria, a jest ich w Europie ponad tysiąc, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa 1 XII 1999 r. na posiedzeniu Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO w Marrakeszu (Maroko) pod nazwą: „Krajobrazowy Zespół Manierystycznego Parku w Kalwarii Zebrzydowskiej”. Certyfikat wpisu na prestiżową listę Sanktuarium otrzymało 9 V 2000 r. podczas specjalnej uroczystości z rąk przedstawiciela UNESCO. Poprzez połączenie go z siecią ścieżek spacerowo-rowerowych z innymi kapliczkami na obszarze sołectwa powstanie atrakcyjna trasa turystyczna poszerzającą ofertę rekreacji i dbałości o zdrowy tryb życia dla mieszkańców jaki i gości. Pragniemy także uwypuklić i popularyzować historyczny charakter naszej miejscowości i Ziemi Kalwaryjskiej.

Realizacji tych zamierzeń mogą służyć m.in.:

- utworzenie szlaku turystyczno-historycznego przez Brody z możliwością prowadzenia tzw. „lekcji żywej historii”.

V. Opis planowanych zadań w okresie 8 lat od dnia przyjęcia planu.

Zaproponowany wykaz zadań i działań do realizacji w latach 2013-2020 jest wykazem otwartym, który w planowanym okresie może być modyfikowany i uzupełniany w zależności od potrzeb i dostępnych środków. Planowane działania mogą być sfinansowane ze środków finansowych Programów Operacyjnych i Rozwojowych Unii Europejskiej, instytucji, urzędów wojewódzkich i powiatowych oraz budżetu gminy Kalwaria Zebrzydowska.

Wnioskodawcami w ramach środków UE mogą być m.in. Gmina, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
1.	Zagospodarowanie centrum wsi.	Estetyzacja centrum wsi.	Środki własne gminy, środki z UE. 2.000.000,00 zł	2013-2020
		Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, dzieci uczęszczających do szkoły, kościoła, sklepów, biblioteki.		
2.	Kontynuacja budowy chodników przy drogach Brody – Zebrzydowice, Brody – Kraków.	Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg.	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Starostwo Powiatowe, środki własne gminy. 1.500.000,00 zł	2013-2020
		Drogi te stanowią główne węzły komunikacyjne przebiegające przez wieś. Kontynuacja budowy chodników poprawi bezpieczeństwo użytkowników dróg, poprawi estetykę wsi.		

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
3.	Budowa chodnika przy drodze gminnej (ulicy Brodzkiej) w Brodach na odcinku ok. 650 mb.	<p>Poprawa bezpieczeństwa użytkowników drogi.</p> <p>Droga stanowi jeden z głównych węzłów komunikacyjnych prowadzących do szkoły, przedszkola, boiska LKS „Cedron” Brody, cmentarza oraz drózek. Budowa chodnika poprawi bezpieczeństwo użytkowników drogi, poprawi estetykę wsi.</p>	Środki własne, środki z UE. 730.000,00 zł	2013-2015
4.	Wykonanie projektów oraz budowa chodników przy drogach powiatowych Brody – Leńcze, przy ul. Dworcowej.	<p>Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg.</p> <p>Drogi te stanowią główne węzły komunikacyjne przebiegające przez wieś. Kontynuacja budowy chodników poprawi bezpieczeństwo użytkowników dróg, poprawi estetykę wsi.</p>	Starostwo Powiatowe, środki własne gminy. 1.000.000,00 zł	2013-2020
5.	Remont dróg Brody – Zebrzydowice, Brody – Zarzyce, Brody – Lanckorona, biała droga, koło Cory, koło Filipiaka, koło Worwy, do Sermaka, Kawówka, stara krakowska, do Majcherczyk, na Pustkę.	<p>Poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg.</p> <p>Drogi te są bardzo zniszczone. Ich remont poprawi estetykę wsi, umożliwi mieszkańcom dojazd do swoich posesji.</p>	Starostwo Powiatowe, środki własne gminy. 2.000.000,00 zł	2013-2020

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
6.	Budowa placu OUTDOOR FITNESS	Rozwój kultury fizycznej i rekreacji.	Środki z UE (PROW), środki własne gminy. 77.000,00 zł	2013-2015
		Podniesienie atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie terenu, poszerzenie oferty turystycznej, rozwój kondycji fizycznej.		
7.	Regulacja potoku Cedron na odcinku od mostu przy Domu Ludowym do mostu przy Kościele w Zebrzydowicach.	Poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego.	Zarządca potoku.	2013-2020
		Częste powodzie powodują coraz więcej szkód, brakuje gruntownych regulacji prawnych polegających na zabezpieczeniu przeciwpowodziowym, brak odpowiedzialności za tereny z brakiem zabudowy przy potokach. Powodzie powodują coraz większe szkody w uprawach rolnych, budynkach mieszkalnych oraz przesuwanie koryta rzeki.		
8.	Budowa ścieżki rowerowej przy rzece Cedron.	Wzrost atrakcyjności wsi.	Środki zewnętrzne, środki własne gminy. 1.500.000,00 zł	2013-2020
		Podniesienie atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie terenu, poszerzenie oferty turystycznej, rozwój kondycji fizycznej.		

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
9.	Remont mostu na rzece Cedron.	Poprawa bezpieczeństwa.	GDDKiA.	2013-2015
		Częste powodzie uszkadzają most, co powoduje niebezpieczeństwo zawalenia.		
10.	Przebudowa parkingu przy Zespole Szkół nr 2 w Brodach.	Poprawa bezpieczeństwa.	Środki własne gminy, środki zewnętrzne. 300.000,00 zł	2013-2017
		Bezkolizyjny wjazd i wyjazd z terenu szkoły, przeniesienie garaży znajdujących się na obecnym parkingu za dom nauczyciela, zniwelowanie terenu.		
11.	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół nr 2 w Brodach.	Poprawa estetyki i ochrona środowiska naturalnego.	Środki własne, środki zewnętrzne. 1.300.000,00 zł	2013-2016
		Modernizacja budynku szkoły pozwoli oszczędzać energię oraz poprawi wygląd budynku.		
12.	Modernizacja ogrodzenia przy Zespole Szkół nr 2 w Brodach.	Poprawa bezpieczeństwa.	Środki własne, środki zewnętrzne. 200.000,00 zł	2013-2017
		Modernizacja ogrodzenia poprawi walory estetyczne i użytkowe, poprawi bezpieczeństwo obiektu.		

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
13.	Budowa ogrodzonego boiska dla Zespołu Szkół nr 2 w Brodach.	<p>Poprawa bazy szkolnej i edukacji.</p> <p>Boisko zostanie wykorzystane do celów szkoły – na prowadzenie zajęć wychowania fizycznego, w celu organizowania różnych rozgrywek międzyszkolnych oraz organizowania innych imprez.</p>	Środki własne, środki zewnętrzne. 300.000,00 zł	2013-2017
14.	Przystosowanie budynku gospodarczego za szkołą na harcówkę.	<p>Poprawa bazy szkolnej i edukacji.</p> <p>Przystosowanie budynku na harcówkę pozwoli uzyskać pomieszczenie niezbędne dla harcerzy na organizowanie spotkań. Poprawi także estetykę zaniedbanego budynku.</p>	Środki własne, środki zewnętrzne. 300.000,00 zł	2014-2017
15.	Wykończenie poddasza na budynku Zespołu Szkół nr 2 w Brodach i przystosowanie do sal zabawowych.	<p>Poprawa bazy szkolnej i edukacji.</p> <p>Wykończenie poddasza pozwoli na uzyskanie dodatkowych sal, które służyć będą dzieciom do zabawy.</p>	Środki własne, środki zewnętrzne. 200.000,00 zł	2014-2017
16.	Budowa placu manewrowego na kartę rowerową i motorowerową.	<p>Poprawa bazy szkolnej i edukacji.</p> <p>Ze względu na przeprowadzane egzaminy na kartę rowerową i motorowerową plac jest niezbędny.</p>	Środki własne, środki zewnętrzne. 200.000,00 zł	2014-2018

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
17.	Przystosowanie i przebudowa budynku starej szkoły na miejsce spotkań mieszkańców, salę rehabilitacyjną oraz siedzibę Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Kalwaria Zebrzydowska.	<p>Integracja społeczeństwa.</p> <p>Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Kalwaria Zebrzydowska istnieje od 2010 roku. Aktualnie nie posiada miejsca w którym mogłoby się spotykać. Sala rehabilitacyjna umożliwi rozszerzenie zakresu usług medycznych. Pozostała część budynku pozwoli na zorganizowanie miejsc gdzie spotykać się będą mieszkańcy. Pozwoli to na integrację mieszkańców, podnoszenie kwalifikacji (organizacja szkoleń), wiedzy i umiejętności (organizacja warsztatów).</p>	Środki zewnętrzne, środki własne gminy. 2.500.000,00 zł	2013-2020
18.	Modernizacja ścieżek chodnikowych prowadzących na dworzec PKP.	<p>Poprawa bezpieczeństwa.</p> <p>Modernizacja ścieżek pozwoli na bezpieczne dojście mieszkańców dojeżdżających do pracy pociągami na stację PKP. Poprawi to bezpieczeństwo oraz estetykę.</p>	Środki własne gminy. 100.000,00 zł	2013-2020
19.	Odnawialne źródła energii (kolektory słoneczne, przydomowe turbiny wiatrowe).	<p>Ochrona środowiska naturalnego.</p> <p>Zmniejszenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Zmniejszenie efektu cieplarnianego.</p>	Montaż finansowy (wkład własny + Fundusze Ochrony Środowiska, środki z UE).	2013 - 2020

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
20.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków.	Ochrona środowiska naturalnego.	Montaż finansowy (wkład własny + Fundusze Ochrony Środowiska, środki z UE).	2013 - 2020
		Rozwiązanie problemu wywozu ścieków oraz wypływu fekalii do cieków wodnych i gruntów. Uzyskanie efektu ekologicznego.		
21.	Wymiana pieców węglowych C.O. na piece ekologiczne.	Ochrona środowiska naturalnego.	Montaż finansowy (wkład własny + Fundusze Ochrony Środowiska, środki z UE).	2013 - 2020
		Zmniejszenie emisji CO ₂ do atmosfery, zmniejszenie efektu cieplarnianego. Dla mieszkańców, którzy korzystają z pieców tradycyjnych.		
22.	Budowa placu zabaw	Wzrost atrakcyjności wsi.	Środki zewnętrzne, środki własne gminy. 240.000,00 zł	2013
		Poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu przez dzieci. Integracja społeczeństwa.		
23.	Doposażenie OSP Brody	Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.	Środki zewnętrzne, środki własne gminy i OSP.	2013-2020
		Doposażenie OSP Brody w niezbędny sprzęt, wymiana starego i zużytego sprzętu, zakup umundurowania w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.		

Lp.	NAZWA ZADANIA	CEL PRZEZNACZENIE	SZACUNKOWY KOSZT	HARMONOGRAM REALIZACJI
24.	Gospodarka odpadami (zminimalizowanie powstających śmieci poprzez stosowanie segregacji odpadów).	<p>Ochrona środowiska naturalnego.</p> <p>Zmniejszenie kosztów wywozu odpadów, wyrobienie nawyku segregacji odpadów, odzysk surowców wtórnych.</p>	Montaż finansowy (wkład własny + Fundusze Ochrony Środowiska, środki z UE).	2013 - 2020

Oprócz w/w zadań mieszkańcy widzą również potrzebę kontynuacji i realizacji takich zadań jak:

1. Budowanie partnerstwa w gminie oraz z ościennymi gminami.
2. Promocja sołectwa Brody.
3. Lobbowanie lokalnych firm i rolników.

VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców

1. Centrum wsi

Zabudowania wsi w większości skupiły się wzdłuż drogi, a tylko pojedyncze domy lub ich grupy stoją samoistnie i w dużym rozproszeniu wśród pól i na stokach łagodnych wzniesień. Ulicówkowa zabudowa wsi skupiła się przeważnie wzdłuż rzeki Cedron i drogi krajowej nr 52. Poza tym wiele przysiółków jest luźno porzucanych po całym obszarze wsi. Krajobraz jest bardzo urozmaicony: wiele dolin z potokami i strumieniami, parowów i jarów, a także wysokich wzgórz. W centrum wsi znajdują się: Dom Ludowy, apteka, Zespół Szkół Nr 2 (szkoła podstawowa, gimnazjum oraz przedszkole), sklepy, hurtownie, remiza OSP, zakłady rzemieślnicze oraz domy mieszkalne.

Jest to zatem miejsce, gdzie należy w sposób szczególny zadbać o poprawę bezpieczeństwa użytkowników ruchu, zarówno pieszych jak i kierowców. Realizacja zadania znacząco poprawi jakość życia mieszkańców, bezpieczne przemieszczanie się dzieci i młodzieży do szkoły i przedszkola. Wzrośnie atrakcyjność turystyczna i inwestycyjna miejscowości, gdyż znacząco poprawi się komfort wszystkich użytkowników drogi oraz wizerunek estetyczny miejscowości.

2. Chodnik przy drodze gminnej (ulicy Brodzkiej) w Brodach .

Ulica Brodzka znajduje się na granicy sołectwa Brody i Kalwarii Zebrzydowskiej. Jest drogą bardzo ruchliwą, przy której znajduje się wiele domów. Droga ta jest jednym z głównych węzłów komunikacyjnych i stanowi bezpośredni dojazd do Zespołu Szkół nr 2 w Brodach, przedszkola, boiska sportowego LKS „Cedron” Brody, cmentarza oraz „Kalwaryjskich drózek”, którą przemieszczają się nie tylko mieszkańcy Brodów i Kalwarii Zebrzydowskiej (gdyż dużo dzieci z Kalwarii Zebrzydowskiej uczęszcza do Zespołu Szkół nr 2 w Brodach oraz przedszkola) ale także całej gminy. Jest ulicą równoległą do drogi Brody – Palcza i łączy się z nią. Podczas odpustów odbywających się w Kalwarii Zebrzydowskiej porusza się nią bardzo wielu turystów i pielgrzymów.

Budowa chodnika poprawi bezpieczeństwo użytkowników drogi tj. mieszkańców, dzieci, rodziców, turystów i pielgrzymów oraz poprawi estetykę wsi.

3. Plac OUTDOOR FITNESS.

Budowa placu OUTDOOR FITNESS pozwoli na poszerzenie oferty spędzania wolnego czasu przez młodzież oraz dorosłych, podniesienie atrakcyjności miejscowości poprzez właściwe zagospodarowanie terenu, poszerzenie oferty turystycznej. Pozwoli rozwijać kondycję fizyczną mieszkańcom sołectwa oraz otaczających je miejscowości. Miejsce takie będą mieć pozytywny wpływ na lepsze samopoczucie oraz zdrowie społeczeństwa. Znajdować się on będzie w dogodnym miejscu dla wszystkich mieszkańców tj. w okolicy Zespołu Szkół nr 2 w Brodach, przedszkola, LKS „Cedron” Brody, mającego powstać placu zabaw dla dzieci oraz drogi prowadzącej do „Kalwaryjskich drózek”. Będzie sprzyjać nawiązywaniu kontaktów społecznych i integracji społecznej.

VII. Monitoring i aktualizacja planu.

Monitoring i ewaluacja Planu Odnowy Miejscowości odbywać się będzie na koniec każdego roku. Ewaluacja i pomiar efektywności Planu Odnowy Miejscowości odbywać się będzie co dwa lata. Uaktualnienie Planu Odnowy Miejscowości o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym POM będzie odbywało się w miarę wynikających potrzeb.

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Brody rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej. Analiza realizacji Planu pozwoli na weryfikację i wprowadzenie niezbędnych zmian w zakresie przyjętych priorytetów rozwojowych i działań określonych w Planie Odnowy Miejscowości.

VIII. Podsumowanie.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013” działanie „Odnowa i rozwój wsi”, jak również stanowić będzie wytyczne dla władz Miasta i Gminy Kalwaria Zebrzydowska przy opracowaniu kierunków rozwoju poszczególnych miejscowości.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości zakłada w przeciągu najbliższych 8 lat realizację kilku zadań. Istotą tych zadań jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturową. Zakładane cele Planu przewidują wzrost znaczenia wsi poprzez rozwój kultury, edukacji, sportu i rekreacji.

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości ma także służyć integracji społecznej lokalnej, większemu zaangażowaniu wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz rozwojowi organizacji społecznych. Podkreślić należy, iż z chwilą przystąpienia

Gminy Kalwaria Zebrzydowska do Lokalnej Grupy Działania „Gościniec 4 Żywiołów”, organizacje działające na terenie sołectwa przystąpiły do LGD. Czynnie uczestniczyli w opracowaniu „Strategii działania LGD Gościniec 4 Żywiołów” reprezentując i wskazując potrzeby mieszkańców Brodów w kontekście planowanych przyszłych przedsięwzięć dla gmin: Kalwaria Zebrzydowska, Mucharz, Lanckorona i Stryszów.

Wszystkie te działania mieszkańców dotyczą: chęci podniesienia poziomu życia, wspólnej integracji wszystkich organizacji i mieszkańców, znalezienia dodatkowego źródła utrzymania, współpracy gminnej, regionalnej oraz zagranicznej nie tylko w ramach UE.

Inicjatorem opracowania Planu Odnowy Miejscowości Brody był Sołtys Sołectwa Brody – p. Piotr Żabecki oraz Radni Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej – p. Henryk Jaglarz i p. Paweł Hebda. Lokalna społeczność podjęła trud współpracy oraz konsultacji z Zespołem Pozyskiwania Środków Zewnętrznych Urzędu Miasta Kalwaria Zebrzydowska, który przygotował dokument oraz zapewnił kompleksową obsługę przygotowania Planu.

Skład Grupy Odnowy Miejscowości:

- 1. Piotr Żabecki - Sołtys Sołectwa Brody, p.o. Prezesa OSP Brody,*
- 2. Henryk Jaglarz - Radny Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej,*
- 3. Paweł Hebda - Radny Rady Miejskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej, Prezes LKS „Cedron” Brody,*
- 4. Krystyna Małnowicz - Makowska – Dyrektor Zespołu Szkół nr 2 w Brodach, Członek Rady Sołectkiej w Brodach*
- 5. Anna Moskwa - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 6. Krzysztof Kosek - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 7. Jan Worwa - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 8. Andrzej Pawlus - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 9. Tadeusz Karelus - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 10. Andrzej Trela - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 11. Bogdan Salawa - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 12. Grzegorz Kulig - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 13. Mirosław Jantas - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 14. Zbigniew Szczyrbak - Członek Rady Sołectkiej w Brodach,*
- 15. Andrzej Firek,*
- 16. Józef Kucharski,*
- 17. Augustyn Ormanty,*
- 18. Bogusław Turek,*
- 19. Władysław Golonka,*
- 20. Kazimierz Dębicki.*

Bibliografia:

1. „Wokół Kalwarii Zebrzydowskiej i Lanckorony”, Julian Zinkow, Wydawnictwo „CALVARIANUM”, Kalwaria Zebrzydowska 2000,
2. „Ziemia Wadowicka”, Aleksy Siemionow, Komisja Turystyki Górskiej Oddziału PTTK „Ziemia Wadowicka” w Wadowicach, Wadowice 1984,
3. „Z historii Ochotniczych Straży Pożarnych Gmina Kalwaria Zebrzydowska (1880 – 2003), Augustyn Ormanty, Wydawnictwo oo. Bernardynów „CALVARIANUM”, Kalwaria Zebrzydowska 2004,
4. „Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Brodach”, Wydano staraniem Dyrekcji Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Brodach
5. maps.geoportal.gov.pl,
6. www.grobek.eu,
7. szkolabrody.pl,
8. pl.wikipedia.org,
9. www.biblioteka.kalwaria.pl,
10. www.kalwaria.eu,
11. old.kalwaria.eu.

Koordinacja i opracowanie:
Zespół Pozyskiwania Środków Zewnętrznych
Joanna Smolik
Bożena Stokłosa
Urząd Miasta Kalwarii Zebrzydowskiej
ul. Mickiewicza 7
34-130 Kalwaria Zebrzydowska
Kontakt:
tel. (33) 8765 372
fax. (33) 8766 301
e-mail: zprojekty@kalwaria-zebrzydowska.pl

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Kalwarii Zebrzydowskiej

Tadeusz Wilk